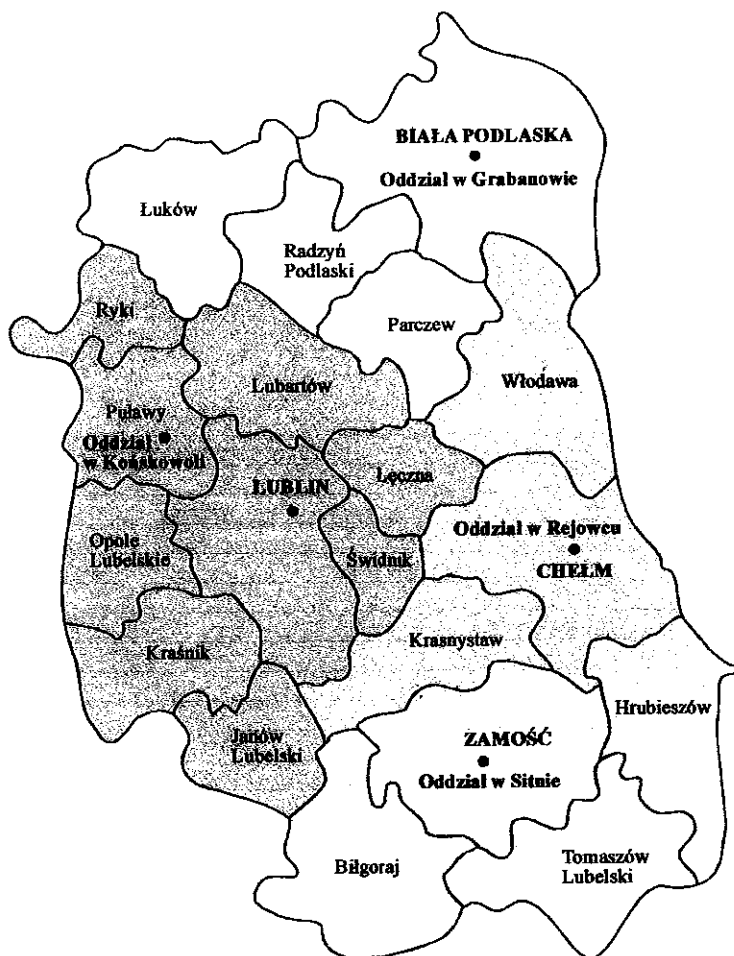

SPRAWOZDANIE - 2008 rok

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
2. DZIAŁ METODYKI DORADZTWA I INFORMACJI	6
3. DZIAŁ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	20
4. DZIAŁ TECHNOLOGII I DOŚWIADCZALNICTWA	26
5. DZIAŁ EKONOMIKI I RACHUNKOWOŚCI	40
6. DZIAŁ EKOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA	50
7. DZIAŁ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I AKTYWIZACJI WSI	60
8. STANOWISKO DS. ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ	66

1. WSTĘP

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli w roku 2008 realizował zadania i usługi z zakresu doradztwa rolniczego jako państwowa jednostka organizacyjna posiadająca osobowość prawną działając na podstawie:

1. Ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2004 r. Nr 251, poz. 2507, z późniejszymi zmianami)
2. Zarządzenia Nr 299 Wojewody Lubelskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie nadania Statutu Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli.
3. Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego przez Wojewodę Lubelskiego w dniu 25 listopada 2008 r.

Wprowadzone w 2008 r. akty warunkujące działalność LODR wpłynęły na zmianę Regulaminu Organizacyjnego. Zgodnie z nim powołano nowe komórki organizacyjne:

- Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa;
- Dział Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa Domowego i Agroturystyki
- Dział Ekonomiki;
- Dział Zastosowań Teleinformatyki;
- Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw;
- Dział Administracyjno - Gospodarczy;
- Dział Księgowości;
- Dział Kadr i Organizacji Pracy;
- Stanowisko ds. obsługi prawnej
- Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy;
- Stanowisko ds. Zarządzania Jakością;
- Audytor Wewnętrzny;
- Oddział LODR w Grabanowie;
- Oddział LODR w Rejowcu;
- Oddział LODR w Sitnie;
- Zespoły Doradztwa Rolniczego.

Dla łatwiejszego zobrazowania planu i sprawozdania z działalności LODR za 2008 r. układ tabel pozostanie w starych strukturach organizacyjnych.

Sprawozdanie z działalności Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli w roku 2008 jest dokumentem przygotowanym przez Dział Metodyki

Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw w oparciu o dane przekazane przez Kierowników Działów pełniących nadzór organizacyjny i merytoryczny nad realizacją planów działalności w roku 2008 za wyjątkiem Działu Księgowego, który składa odrębne sprawozdanie.

Do najważniejszych zadań merytorycznych doradców w roku 2008 – przedstawionych szczegółowo w sprawozdaniach z pracy działów oraz sprawozdaniu zbiorczym z pracy Zespołów Doradztwa Rolniczego należała z pewnością akcja szkoleniowo-informacyjna w zakresie zasad wzajemnej zgodności – Cross Compliance. W ramach projektu realizowanego przez LODR „Spełnianie standardów w dziedzinie ochrony środowiska, zwierząt i konsumenta a uzyskanie dopłat bezpośrednich” w latach 2007-2008 przeprowadzono 238 czterodniowych szkoleń i przeszkolono 6426 osób. Poza projektem przeprowadzono 127 szkoleń z zakresu cross-compliance i przeszkolono 3585 osób. W ramach warsztatów z projektu oceniono 155 gospodarstw rolnych pod kątem spełnienia wymagań wzajemnej zgodności., oceniono również stan dostosowania 224 gospodarstw rolnych wg listy kontrolnej w ramach obszaru A (ochrona środowiska naturalnego, identyfikacja i rejestracja zwierząt) w trakcie realizowanych zadań wdrożeniowo – upowszechnieniowych.

Realizując cele stawiane doradztwu rolniczemu, LODR w Końskowoli prowadził wyznaczoną planem działalność na terenie województwa lubelskiego oraz realizował zadania dodatkowe, które nie były ujęte w Planie Działalności na rok 2008.

Popularyzowano m.in. osiągnięcia wyróżniających się rolników, którzy współpracują z doradcami. W gronie finalistów ogólnopolskich konkursów znaleźli się:

1. „Rolnik Farmer Roku” – Krystyna i Zenon Kwitowie - Borysów gm. Żyrzyn (producenci trzody chlewnej), Elżbieta i Henryk Domańscy - Janopol oraz Eugeniusz Świeca - Lipiny Dolne Kolonia (producenci bydła mlecznego), Roman Pałys - Hrebenne (producent zbóż i okopowych).
2. „Producent trzody chlewnej” – Elżbieta i Janusz Szewczakowie - Łuszczów
3. „Bezpieczne gospodarstwo rolne” – Alina i Stanisław Pietrzakowie - Pawlin (producenci trzody chlewnej).
4. **„Ekologiczne gospodarstwo towarowe” – Urszula i Piotr Osik Wola Skromowska gm. Firlej – I-sze miejsce w kraju, w województwie gospodarstwo to zajęło także I-sze miejsce w kategorii „Ekologia-środowisko”.**

5. „Agroliga” - wicemistrzem krajowym w kategorii „Rolnicy” zostało gospodarstwo Państwa Zuzanny i Sławomira Dragan - Dołholiska, gm. Wisznice zajmujące się produkcją ziół, w roku 2008 mistrzem wojewódzkim w kategorii „Rolnik” zostało gospodarstwo Państwa Magdaleny i Marka Majewskich - Witowice, gm. Końskowola - szkółki roślin wrzosowatych, a w kategorii „Firma” FTK Spółka z o.o. w Krasnymstawie – wstępne przetwarzanie surowca tytoniowego.

W czerwcu 2008r. odbyła się również konferencja otwierająca *EKOTRASE* – „Ścieżkę dydaktyczną” - promująca ochronę środowiska - zawarte są w niej wybrane sfery problematyki ekologicznej i proekologicznej oraz ochrony środowiska (rosarium, ogród zielarski, warzywny, segregacja śmieci, kolektory słoneczne, suszarnia ekologiczna, przydomowa oczyszczalnia ścieków, sad, pola doświadczalno-wdrożeniowe, pasieka). Podstawowym założeniem „ścieżki” jest wzbogacenie i uatrakcyjnienie oferty szkoleniowej LODR oraz wykorzystanie możliwości połączenia wiedzy teoretycznej z zajęciami praktycznymi z zakresu edukacji ekologicznej. Jesteśmy w stanie zaspokoić potrzeby edukacyjne dorosłych, dzieci i młodzieży z zakresu ekologii, ochrony środowiska oraz zachowania dziedzictwa przyrodniczego. Projekt „Ścieżki” zrealizowano przy współudziale Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

W roku 2008 kontynuowano działania mające na celu poprawę jakości obsługi klienta w LODR w Końskowoli. Prowadzono audyty wewnętrzne i poddano się auditowi nadzorującemu, który zakończył się pozytywnie.

Bardzo istotnym działaniem LODR w Końskowoli w mijającym roku, były starania w celu pozyskania dodatkowych środków finansowych z Unii Europejskiej. Ośrodek złożył kilka projektów w konkursach ogłaszanych przez różne instytucje. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiono w dalszej części sprawozdania.

Na podstawie realizacji zadań w roku 2008, prowadzonych analiz i kontroli wewnętrznych, Dyrekcja LODR dostrzegając konieczność podejmowania nowych kierunków i form działania wprowadziła je do realizacji na najbliższy okres.

Stałe doskonalenie form pracy doradczej i podnoszenie kwalifikacji doradców to niezbędne działania, jakie stoją przed LODR w Końskowoli w najbliższej przyszłości.

Dlatego też ambicją kadry kierowniczej Ośrodka jest doskonalenie organizacji pracy, stworzenie systemu motywacji i nadzoru w Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego zapewniającego sprawne funkcjonowanie na rynku usług doradczych w warunkach coraz większej konkurencji.

Sprawozdanie z działalności LODR w 2008 roku zostało pozytywnie zaopiniowane przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego w dniu 29 stycznia 2009 roku.

Sprawozdanie z działalności Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli w 2008 roku przedkładam do zatwierdzenia Wojewodzie Lubelskiemu.

DYREKTOR

inż. Tadeusz Solarski

2. DZIAŁ METODYKI DORADZTWA I INFORMACJI

Dział Metodyki Doradztwa i Informacji zmienił nazwę w listopadzie 2008 r. na Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw w wyniku zmiany Statutu LODR w Końskowoli i Regulaminu Organizacyjnego.

Pracownicy realizowali swoje zadania w zakresie:

- Koordynowania i organizowania działalności doradczej

1. Utrzymano system comiesięcznych wytycznych do pracy dla pracowników LODR, rozsyłanych przed końcem poprzedzającego pracę miesiąca. Wytyczne te opracowywane są przez wszystkie działy merytoryczne oraz Dział Metodyki Doradztwa i Informacji, który koordynuje pracę w tym zakresie.
2. Opracowano wzory dokumentów niezbędnych dla prowadzenia działalności doradczej, również pod kątem ubiegania się o Certyfikat ISO.
3. Opracowano jednakowe dla całego LODR wzory dokumentów do sprawozdawczości za 2008 r. i planowania na 2009 r.
4. Koordynowano opracowywanie sprawozdań i planów z działalności LODR w Końskowoli:
 - Sprawozdanie roczne za 2007 rok, sprawozdania kwartalne w 2008 r.
 - Program Działalności na rok 2009.
5. Dział przejął nadzór nad dokumentacją i rozliczaniem kursów chemizacyjnych i kombajnistów, w związku z tym opracowano nowe wzory dokumentów do prowadzenia w/w kursów.
6. Prowadzono obsługę zadaniowych narad miesięcznych kadry kierowniczej pod względem organizacyjnym i merytorycznym.
7. Uaktualniono wpis LODR w Końskowoli do rejestru instytucji szkolących.
8. Przygotowano druki i sprawowano nadzór nad przeprowadzeniem i opracowaniem zbiorczym ankiety monitorującej do działania „Wsparcie doradztwa rolniczego” – FAPA 2005 r.
9. Organizowano i prowadzono szkolenia dla pracowników LODR i rolników (tabela).

Lp.	Temat		Organizacja	Wykłady
1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	Sitno Końskowola	-	11 2
2	Techniki i metody prezentacji	Sitno	-	5
3	Kurs „Konfekcjonowanie środków ochrony roślin”	Grabanów	1	-
4	Kurs „Stosowanie środków ochrony roślin opryskiwaczami”	Grabanów	-	16

- Organizowania rozwoju zawodowego pracowników LODR

1. Prowadzono koordynację i analizę potrzeb szkoleniowych pracowników w uzgodnieniu z kierownikami Działów i Zespołów LODR /komputerowa baza danych – skrót Tabela /.
2. Organizowano i koordynowano samokształcenie pracowników w systemie kształcenia na odległość. Wykorzystując internetową Sieć Doradztwa Otwartego przeprowadzono 4 kursy internetowe dla doradców rolnych zorganizowane przez Krajowe Centrum Doradztwa w Brwinowie: - „Minimalne wymagania zgodności w gospodarstwie rolnym (Cross Compliance)” - dwie edycje – uczestniczyło w nim 215 doradców, „Program rolnośrodowiskowy – szkolenie uzupełniające” uczestniczyło 51 doradców oraz „PROW 2007-2013 – polski wkład w odpowiedź UE na problemy globalizacji” zorganizowane przez CDR Brwinów O/Kraków dla 24 doradców LODR.
3. Utrzymywano ściśle kontakty z innymi instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa m.in. z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencją Rynku Rolnego, Państwowym Instytutem Badawczym IUNG w Puławach, Państwowym Instytutem Weterynarii - PIB w Puławach, Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie.
4. Aktualizowano bazy danych pracowników merytorycznych LODR.

Tabela

Zestawienie szkoleń, seminariów, kursów, konferencji, w których uczestniczyli pracownicy LODR w Końskowoli w 2008r.

Lp.	Temat szkolenia / seminarium / kursu / konferencji	Organizator szkolenia / seminarium / kursu / konferencji	Liczba pracowników LODR skierowanych na szkolenie/ seminarium/ kurs / konferencje
1	Konferencja "Biostymulatory w nowoczesnej uprawie roślin"	Samodzielny Zakład Przyrodniczych Podstaw Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW, Warszawa	2

2	Szkolenie z zakresu obsługi wniosków o przyznanie płatności na 2008 r. i wdrożenia nowych mechanizmów pomocowych	ARiMR Lubelski Oddział Regionalny, Elizówka 65 A, 21-003 Ciecierzyn	10
3	Międzynarodowe Targi Produktów Ekologicznych "BioFach 2008" Norymberga		1
4	Kurs "Funkcjonowanie grup producentów rolnych, możliwości organizowania się producentów ekologicznych"	LODR Oddział Grabanów	35
5	AGROForum "Polityka rolna państwa w latach 2008-2013"	Lubelski Rynek Hurtowy S.A., Katedra Ekonomiki i Organizacji Agrobiznesu AR w Lublinie, Stowarzyszenie Lubelski Klub Biznesu	13
6	Seminarium Metodyczno-Oświatowe "Doskonalenie jakości usług edukacyjnych"	CDR Brwinów	4
7	Szkolenie "Zasady wypełniania wniosków obszarowych 2008 r."	ARiMR Lubelski Oddział Regionalny, Elizówka 65 A, 21-003 Ciecierzyn	17
8	Seminarium "E-learning: fundusze Unii, technologie IBM"	IBM, Dr Notes	2
9	Kurs internetowy "Minimalne wymagania zgodności w gospodarstwie rolnym - (Cross Compliance)"	CDR Brwinów	215
10	Warsztaty "Minimalne wymagania zgodności w gospodarstwie rolnym - (Cross Compliance)"	CDR Brwinów, O/Radom, O/Kraków	215
11	Kurs internetowy „Program rolnośrodowiskowy – szkolenie uzupełniające”	CDR Brwinów	51
12	I Ogólnopolskie Warsztaty Metodyki Doradztwa "Jak zaplanować i zarządzać rozwojem zawodowym pracowników"	CDR O/Kraków	1
13	Konferencja na temat dynamicznego przeobrażenia ekonomicznych uwarunkowań funkcjonowania sektora rolno-żywnościowego w Polsce	SGGW Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	2

14	Szkolenie "Towarowa produkcja zwierzęca i możliwość jej przetworzenia w gospodarstwie ekologicznym"	CDR O/Radom	4
15	V Rolniczy Festiwal Nauki	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, ul. Pszczelińska 99, 05-840 Brwinów	8
16	VII Ogólnopolskie Seminarium Metodyczno-Oświatowe Standardy jakości usług edukacyjnych	CDR Brwinów i Dolnośląski ODR we Wrocławiu	1
17	Szkolenie doradców rolnośrodowiskowych	LODR, CDR Brwinów	45
18	Konferencja dotycząca Osi IV "Leader" w ramach PROW na lata 2007-2013.	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	5
19	Seminarium "Leader - możliwości finansowania inicjatyw oddolnych oraz rozwiązywania kluczowych problemów społecznych na terenach wiejskich"	Centrum Informacji Europejskiej "Europe Direct" przy WSZiA w Zamościu	9
20	Drugie Doroczne Seminarium "Rola podejścia Leader w rozwoju obszarów wiejskich - doświadczenia z wdrażania Pilotażowego Programu Leader + Wkład doradców rolnych w badania naukowe".	CDR O/Kraków	2
21	X Międzynarodowa Konferencja naukowa w Poznaniu n.t. "Rolnictwo ekologiczne- stan obecny i perspektywy rozwoju" - Techniki, Technologie, Produkcja Żywności	CDR O/Radom	1
22	Konferencja "Obiekty nie mieszkalne w gospodarstwie agroturystycznym"	BIT – Biznes -Innowacje - Technologie Sp. Z o.o., ul. Głogowska 26 60-734 Poznań	1
23	Szkolenie "Pełnomocnik i auditor wewnętrzny Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2000"	Centrum Zarządzania Jakością INFOX Sp. Z o.o., ul. Pod Fortem 2a, 31-302 Kraków	1
24	Ogólnopolskie Seminarium Informacyjne - Program Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego ul. Wspólna 2/4, Warszawa	3

25	Szkolenie "Modernizacja gospodarstw rolnych"	ARiMR Lubelski Oddział Regionalny, Elizówka 65 A, 21-003 Ciecierzyn	11
26	Seminarium nt. "Reformy Wspólnej Polityki Rolnej a środowisko"	IUNG PIB, ul. Czartoryskich 8, 24-100 Puławy	5
27	Szkolenie w ramach programu Transition Facility 2006/018-180.04.02, części twinningowej (informatyka)	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i CDR O/Poznań	2
28	Szkolenie w ramach programu Transition Facility 2006/018-180.04.02, części twinningowej (ekonomika)	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i CDR O/Brwinów	2
29	Nowy model świadczenia e-usług publicznych	Stowarzyszenie "Miasta w internecie", 33 -100 Tarnów, ul. Krakowska 11 a	3
30	Szkolenie w ramach programu Transition Facility 2006/018-180.04.02, części twinningowej (produkcja zwierzęca)	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i PODR w Gdańsku	2
31	Szkolenie w ramach programu Transition Facility 2006/018-180.04.02, części twinningowej (produkcja roślinna)	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i DODR we Wrocławiu	2
32	Szkolenia w zakresie PROW 2007-2013 z elementami wypełniania wniosków	Organizator - CDR Brwinów, realizacja - CDR O/Radom	40
33	Konferencja Upowszechnieniowa "Nauka -Praktyce"	Instytut Warzywnictwa w Skierniewicach	1
34	Vat w rolnictwie	LODR	73
35	Rachunkowość rolna	LODR	43
36	Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Postęp genetyczny, optymalne żywienie, ochrona zdrowia świń"	Państwowy Instytut Weterynarii- PIB w Puławach	5
37	Rachunkowość Rolna Polski FADN	LODR	57
38	Omówienie zasad nowego planu i wniosku RS	LODR	21
39	Rozpoznawanie siedlisk i charakterystycznych gatunków traw	LODR	17
40	Minimalne zasady wzajemnej zgodności	LODR	24
41	Racjonalne nawożenie zbóż i rzepaku	LODR	12
42	Sady tradycyjne	LODR	13

43	Monitoring szkodników w uprawach sadowniczych i warzywniczych	LODR	18
44	Sporządzanie kiszonek	LODR	15
45	Ocena optymalnego terminu zbioru jabłek - test skrobiowy	LODR	15
46	Ochrona leszczyny - problemy występujące obecnie i w przyszłości	LODR	12
47	Choroby metaboliczne bydła	LODR	15
48	Rozród bydła	LODR	19
49	Towarowa uprawa borówki wysokiej	LODR	18
50	Agrotechnika rzepaku, uwarunkowania i możliwości wzrostu produkcji rzepaku na cele energetyczne	LODR	20
51	Kredyty preferencyjne	LODR	68
52	Zarządzanie gospodarstwem rolnym, analiza raportu gospodarstwa rolnego	LODR	39
53	Podnoszenie wiedzy ekonomicznej doradców	LODR	39
54	Podstawowe pojęcia ekonomiczne	LODR	15
55	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	LODR	8
56	Kalkulacje kosztów produkcji i opłacalności. Nadwyżka bezpośrednia.	LODR	28
57	Osobista skuteczność w pracy. Trening umiejętności doradczych.	CDR O/Kraków	1
58	Racjonalne nawożenie w ekologicznym systemie produkcji	CDR Brwinów	4
59	"Natura popłaca". Obszary Natura 2000 dla rozwoju lokalnego - seminarium warsztatowe	Towarzystwo dla Natury i Człowieka, LUW, RDOŚ w Lublinie	14
60	Źródła i zasady finansowania projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, samorządy terytorialne i podległe im jednostki	Centrum Informacji Europejskiej przy Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu	7
61	Przyszłość produkcji owoców jagodowych w Polsce i na świecie	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie	14

62	Szkolenie internetowe pt. "PROW 2007-2013 - polski wkład w odpowiedź UE na problemy globalizacji"	CDR O/Kraków	24
Ogółem			1374

- Nadzoru pracy pracowników LODR

1. Prowadzono organizacyjny i funkcjonalny nadzór nad realizacją podstawowych zadań Działu.

2. Prowadzono nadzór nad pracą Zespołów Doradztwa Rolniczego na terenie działania LODR w Końskowoli oraz pracy Działów. Przeprowadzono 53 kontrole pracy. Obejmowały one ZDR i Działy – 28 (prowadzenie dokumentacji, dyscypliny pracy, realizowane programy doradcze), dyżury doradców w Urzędach Gmin, jak również 25 kontroli szkoleń prowadzonych przez doradców w terenie.

3. Uporządkowano i wprowadzono jednakowe dla całego LODR zasady dotyczące prowadzenia dyżurów specjalistów terenowych w Urzędach Gmin. Jako standard ustalono cotygodniowe dyżury specjalistów LODR w Urzędach Gminy (w godzinach ich pracy), w oznaczonych stałych miejscach i dniach tygodnia.

- Oceny pracy pracowników LODR

1. Zestawienia z ilości zorganizowanych szkoleń i przeprowadzonych wykładów.

2. Zestawienia z ilości wykonanych usług doradczych.

- Działalności informacyjnej

1. Systematyczne aktualizowanie bazy danych pracowników.

2. Rozsyłanie informacji kanałami e-mailowymi – informacja wewnętrzna.

3. Pomoc w organizacji i obsłudze DOD, dożynek powiatowych i innych imprez towarzyszących.

4. Reprezentowanie LODR przed zagranicznymi i krajowymi grupami odwiedzającymi nasz Ośrodek.

5. Przygotowywanie dokumentów na posiedzenia Społecznej Rady przy LODR w Końskowoli.

6. Współpraca z mediami.

7. Odpowiedzialność za wprowadzanie i nadzór nad danymi w Biuletynie Informacji Publicznej LODR w Końskowoli.

- Pozostała działalność

L. p.	Forma pracy doradczej	Końskowola	Grabanów	Rejowiec	Sitno	Razem:
1	Lustracje, kontrole:	20	6	11	16	53
	kontrola szkoleń	7	3	8	7	25
	kontrola w PZD	13	3	3	9	28
2	Sporządzanie wniosków "Płatności bezpośrednie"	122	54	74	181	431
3	Sporządzanie wniosków rolnośrodowiskowych	78	71	25	0	174
4	Opracowywanie planów rolnośrodowiskowych	11	8	11	0	30
5	Sporządzanie wniosków "Ułatwianie startu młodym rolnikom"		1	1	7	9
6	Sporządzanie wniosków "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej"		1	1	2	4
7	Wnioski o płatność	1		2	1	4
8	Inne :biznes plany, korekty wniosków o płatność, plany nawozowe rolnośrodowiskowe			9	10	19
9	Artykuły	1	4			5

- działalność wydawnicza

W roku 2008 działalność wydawnicza LODR w Końskowoli została ponownie doceniona i gazeta „Aktualności Rolnicze Rynek” zdobyła wyróżnienie w kategorii „Najlepsze wydawnictwo periodyczne” w XVI edycji ogólnopolskiego konkursu pt. „Najlepsze wydawnictwo Ośrodków Doradztwa Rolniczego w 2007 r.”

Tytuły wydanych broszur:

1. Leszczyna – materiały seminaryjne, zeszyt IV – 500 egz.
2. 50 lat Pasieki hodowlanej LODR w Końskowoli – 300 egz.
3. 15 lat z ekologią – 1000 egz.
4. Żywność ekologiczna – 2000 egz.
5. Możliwość wykorzystania biomasy – 150 egz.
6. Technologia uprawy ziół – 200 egz.
7. Minimalne wymagania wzajemnej zgodności – 212 egz.

8. Ekotrasa – ścieżka dydaktyczna promująca ochronę środowiska – 3000 egz.
9. Odzyskaj VAT – 500 egz.
10. Przysmaki kuchni domowej – 200 egz.
11. Jak uzyskać płatności rolnośrodowiskowe – 300 egz.
12. Rolnictwo ekologiczne – 300 egz.
13. Biologiczne preparaty – 200 egz.
14. Ekologiczna uprawa jagodowych – 300 egz.
15. Biuletyn ekonomiczny – 500 egz.
16. Dobra praktyka rolnicza w uprawie pszenicy ozimej – 100 egz.
17. Chów kur niosek w gospodarstwie przydomowym – 100 egz.
18. Ciasta i ciasteczka – 200 egz.

Foldery:

1. Ekologiczny – 5000 egz.
2. Ekotrasa – 5000 egz.

Pracownicy wydawnictw zajmowali się również redakcją i składem komputerowym gazety, broszur, folderów, zaproszeń, plakatów itp. oraz projektem i koordynacją wydania pamiątkowego medalu z okazji 50-lecia pasieki LODR w Końskowoli i wystawy planszowej z tej okazji.

Prowadzili i aktualizowali bazę prenumeratorów gazety „Lubelskie Aktualności Rolnicze”, zbierali i przygotowywali płatne reklamy do druku.

Opracowano film promocyjny dla potrzeb konkursu „Producent trzody chlewnej”, przygotowano 15 sztuk tablic dla „Ekotrazy” itp.

- działalność bibliotekarska

Ośrodek posiada 3 biblioteki fachowe zlokalizowane w Końskowoli, Sitnie i Rejowcu. Pracownicy bibliotek zajmowali się m.in.:

1. Prenumeratą prasy fachowej.
2. Rejestracją pozycji zakupionych, wpływających z instytutów i innych.
3. Comiesięczną informacją doradców o nowościach bibliotekarskich.
4. Obsługą czytelników.
5. Uzupełnianiem komputerowej bazy danych księgozbioru.
6. Utworzyli bazę danych artykułów prasy fachowej.
7. Prowadzili sprawozdawczość.
8. Wykonywali bieżące prace porządkowe w bibliotece.

A. Czasopisma

L.p.	Temat zadania	Końskowola		Oddział Rejowiec		Oddział Sitno		Razem		Razem	
		Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba numerów	Średni miesięczny nakład		
I.	Druk miesięcznika „Lubelskie Aktualności Rolnicze” w egz.		43360	18100	18220		79680	11	7244		
II.	Wydano usługowo gazetę w egz.	-	-	OKSZA	11300	Wieści Gminne	3500	14800	-	-	

B. Wydawnictwa nieperiodyczne

L.p.	Temat zadania	Końskowola		Oddział Grabanów		Oddział Rejowiec		Oddział Sitno		Razem	
		Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)	Liczba tytułów	Łączny nakład (egz.)
1	Wydano broszury	4	3800	-	-	7	5042	8	2000	20	10842
	Wznowienia broszur	5	2500	-	-	-	-	-	-	5	2500
2	Wydano foldery	1	5000	-	-	1	5000	1	150	3	10150
3	Opracowanie i druk afiszy	-	1470	-	-	-	779	-	2000	-	4249
4	Opracowanie i druk zaproszeń	-	1250	-	570	-	1660	-	4500	-	7980
5	Pozostała działalność wydawnicza (usługi, druki, wizytówki, pisma firmowe, zaświadczenia o ukończeniu kursów)	-	4663	-	502	-	9101	-	38512	-	52778
6	Zdjęcia cyfrowe	-	5200	-	-	-	1158	-	1500	-	7858

Tabela nr 2

Zestawienie form prac doradczych zrealizowanych w 2008 roku w LODR Końskowola

		Ilość										Usługi doradcze
		Szkolenia stacjonarne i seminaria	Szkolenia wyjazdowe	Zadania upowszechniowe	Lustracje zadań	Instruktaż indywidualny	Kursy	Korsy	Artykły	Bruzy	Klubowy	
ZAKŁAD KOŃSKOWOLA	P	79	1	111	370	750	3	2	74	3		1248
	W	140	18	108	487	2205	2	4	87	7		1710
PZD Janów	P	40		77		1905	8		4			1191
	W	42	3	77		2590	13		5			1575
PZD Kraśnik	P	51	1	95		1030	5	3	1		2	1528
	W	68	13	95		2149	13	20	7		3	1755
PZD Lubartów	P	55		105		1350	1				3	725
	W	55	5	125		2008	3		1		3	1789
PZD Lublin	P	92	1	167		1505	6		8		1	2341
	W	110	8	164		3281	17		15		4	4107
PZD Łęczna	P	35		67		880	4	5	3			746
	W	43	2	65		1592	2	5	3			1565
PZD Opole Lubelskie	P	48		87		1210	2		5		2	1309
	W	52	4	77		1321	10				2	1360
PZD Puławy	P	62		77		771	8	1	2			708
	W	75	1	108		2203	6	2	3			1530
PZD Ryki	P	33	1	72		1115	2		1			1068
	W	53	3	65		1102	7		2			1430
PZD Świdnik	P	25	5	55		960	4		2		3	786
	W	28	7	55		1408	4		13		2	1206
RAZEM Końskowola	P	520	9	913	370	11476	43	11	100	3	11	11650
RAZEM Końskowola	W	666	64	939	487	19859	77	31	136	7	14	18027
GRABANÓW Zespoły	P	34	1	57	179	656	2	4	30	4		1058
	W	58	2	57	176	1067	4	5	48	3		1620
PZD Wisznice	P	45		87		1665	8		9			1099
	W	55	3	95		2400	7		14			1448
PZD Biała Podlaska	P	55	3	90		1285	9		5			984
	W	55		90		1473	8		2			1705
PZD Łuków	P	62	1	115		910	3		5		1	663
	W	62	3	114		1701	15	2	7		1	1734
PZD Parczew	P	42		77		1040	3		2		2	933
	W	49		67		1968	3		2		2	1041
PZD Radzyń Podlaski	P	45		82		1200	2		4			1078
	W	45		73		1207	6		4			1759
RAZEM Grabanów	P	283	5	508	179	6756	27	4	55	4	3	5815
RAZEM Grabanów	W	324	8	496	176	9816	43	7	77	3	3	9307

REJOWIEC Zespoły	P	55	4	65	148	995	1	4	20	2		836
	W	95	9	60	144	1366	1	11	27	1		1635
PZD Chełm	P	75		147	0	1400	4		10			1524
	W	75		147		2349	6		10			2165
PZD Krasnystaw	P	50		95		370	2		5			1002
	W	58		100	3	2658	11		9			1461
PZD Włodawa	P	37	1	67		485	3	1	6		1	834
	W	45	2	65		2149	2	1	4		1	1585
RAZEM Rejowiec	P	217	5	374	148	3250	10	5	41	2	1	4196
RAZEM Rejowiec	W	273	11	372	147	8522	20	12	50	1	1	6846
SITNO Zespoły	P	40	3	77	227	560	1	2	18	8	1	950
	W	65	7	72	269	1578	4	3	36	10		1934
PZD Biłgoraj	P	62	1	117		1500	5		6			1389
	W	70	9	107		3232	9		5			2216
PZD Hrubieszów	P	50		112		1225	14	3	3			2058
	W	50	4	102		1798	18	4	2			2186
PZD Tomaszów	P	60		117		1118			2	1		809
	W	73	2	107		4023	6		2	1	1	3250
PZD Zamość	P	86		164		3480	5		9			1051
	W	98		174		4408	14		7			2953
RAZEM Sitno	P	298	4	587	227	7883	25	5	38	9	1	6257
RAZEM Sitno	W	356	22	562	269	15039	51	7	52	11	1	12539
RAZEM LODR	P	1318	23	2382	924	29365	105	25	234	18	16	27918
RAZEM LODR	W	1619	105	2369	1079	53236	191	57	315	22	19	46719

3. DZIAŁ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

I. Działalność szkoleniowa pracowników działu: szkolenia/seminaria/ dla uczestników zewnętrznych:

Temat	Wykonane działania	Ilość szkoleń/ liczba uczest.
„Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” PROW 2007 -2013	- organizacja szkolenia - przygotowanie i przeprowadzenie wykładu	2 /71
„PROW 2007-2013”	- organizacja szkolenia - przygotowanie i przeprowadzenie wykładu	2 /50
„Przyszłość gospodarstw niskotowarowych – PROW 2007-2013”	- organizacja szkolenia - przygotowanie i przeprowadzenie wykładu	4 /112
Leader – możliwości finansowania inicjatyw oddolnych oraz rozwiązywania kluczowych problemów społecznych na terenach wiejskich” Seminarium Punktu Informacji Europejskiej LODR wspólnie z CIE „Europe Direct”	- organizacja: rekrutacja, przygotowanie programu	1/54
„Cele Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” – CDR o/Kraków i FAPA na zlecenie MRIRW	- organizacja, rekrutacja	1/124
„Dofinansowanie w produkcji owiec”	- przygotowanie i przeprowadzenie wykładu	1/25

II. Działalność Pracowników Zespołu na rzecz doształcania kadry doradczej:

Temat	Wykonane działania	Ilość szkoleń/ liczba uczest.
„Zasady przyznania płatności do gruntów rolnych w kampanii 2008”	- organizacja szkoleń - przygotowanie i przeprowadzenie wykładów przez pracowników BP ARiMR w LODR	6/235
„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”- działanie: „Ułatwianie startu Młodym Rolnikom”.	- współpraca przy organizacji szkoleń - przygotowanie i przeprowadzenie wykładów - przekazanie uczestnikom szkolenia materiałów informacyjnych oraz ankiet oceniających	7/145
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”- działanie: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”.	- organizacja szkolenia - przygotowanie i przeprowadzenie wykładu - przygotowanie i przekazanie uczestnikom szkolenia materiałów informacyjnych oraz ankiet oceniających	1/10
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”- działanie: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”	- współorganizacja szkolenia z PZD Lublin	1/69
„Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”	- przygotowanie i przeprowadzenie wykładu dla Działu Technologii i Doświadczalnictwa	1/56
„Dofinansowanie do produkcji zwierząt futerkowych”	- przygotowanie i przeprowadzenie wykładu dla specjalistów Działu Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych i Doświadczalnictwa	1/63
„Regionalny Program Operacyjny”	- przygotowanie i przeprowadzenie wykładu dla doradców LODR O/Sitno	1/35

III. Wykonane wnioski w ramach PROW 2007 - 2013:

- „Płatności bezpośrednie” – 668
- „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” – 2
- „Ułatwienie startu młodym rolnikom” – 11
- „Renta strukturalna” – 2
- „Program rolnośrodowiskowy”:
 - a) wnioski – 123
 - b) plany działalności rolnośrodowiskowej – 37
- Poprawa wniosków „Modernizacja gospodarstw rolnych” – 1
- „Modernizacja gospodarstw rolnych” – 1 (na życzenie rolnika do przyszłego naboru)

IV. Koordynacja realizowanych projektów:

Projekty realizowane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006 w zakresie działania 1.3 „Szkolenia”		
Lp.	Realizowane projekty	Wykonane działania
1.	Zasady ekologicznego prowadzenia upraw i chowu zwierząt” (II etap - 17 szkoleń)	Zarządzanie i pełna koordynacja realizacji projektu
2.	„Spełnienie standardów w dziedzinie ochrony środowiska, zwierząt i konsumenta a uzyskanie dopłat bezpośrednich” (II etap 82 szkolenia)	Zarządzanie i pełna koordynacja realizacji projektu
3.	„Alternatywne kierunki produkcji roślinnej (rośliny na cele energetyczne, rzepak na biopaliwa, zioła, winorośl, len i konopie włókniste)” – umowa z CDR w Brwinowie (II etap - 15 szkoleń)	Zarządzanie i pełna koordynacja realizacji projektu
4.	„Szkolenia dla rolników z zakresu nowoczesnego chowu bydła mięsnego, trzody chlewnej, bydła mlecznego, owiec i drobiu na terenie województwa lubelskiego” – projekt realizowany w ramach umowy LODR z Niras IC Sp. z o.o. Warszawa (26 szkoleń)	Koordynacja i współpraca oraz rozliczenie 26 szkoleń

Projekt realizowany w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, Priorytet 2 Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, Działanie 2.1 Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie, Schemat a) Zmniejszanie dysproporcji pomiędzy wsią a miastem		
5.	„Centra Kształcenia na Odległość na Wsiach” – projekt realizowany w ramach umowy o współpracy z Urzędami Gmin: Rejowiec, Sitno, Końskowola	Zarządzanie i pełna koordynacja realizacji projektu. Promocja i monitoring realizowanego projektu.
Projekt realizowany w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 w zakresie działania Pomoc Techniczna		
6.	„Utworzenie sprawnego i skutecznego systemu informacji i promocji PROW 2007-2013 w woj. lubelskim w oparciu o regionalne ośrodki i powiatowe punkty informacyjno-promocyjne”	- monitoring 4 - ROIP oraz 22 PPIP (prowadzenie rejestru osób korzystających z usług)

V. Złożone wnioski o płatność końcową zrealizowanych projektów:

1. „Zasady ekologicznego prowadzenia upraw i chowu zwierząt”
2. „Alternatywne kierunki produkcji roślinnej (rośliny na cele energetyczne, rzepak na biopaliwa, zioła, winorośl, len i konopie włókniste)”
3. „Utworzenie sprawnego i skutecznego systemu informacji i promocji PROW 2007-2013 w woj. lubelskim w oparciu o regionalne ośrodki i powiatowe punkty informacyjno-promocyjne”
4. „Spełnienie standardów w dziedzinie ochrony środowiska, zwierząt i konsumenta a uzyskanie dopłat bezpośrednich”
5. Rozliczenie kosztów kwalifikowanych projektu „Centra Kształcenia na Odległość na Wsiach”

VI. Złożone projekty w ramach PO KL:

1. „Agroturystyka szansą na lepsze jutro”
2. „VAT w zasięgu ręki”
3. „Mały krok do dużego biznesu”
4. „Twoja firma – Sposobem na sukces”
5. „ Nowe horyzonty 2012 – reorientacja zawodowa rolników i domowników w kierunku branż perspektywicznych w kontekście EURO 2012” - konkurs nr 4/POKL/8.1.2/2008 (zarejestrowany w Krajowym Systemie Informatycznym pod numerem POKL.08.01.02-06-846/08)

VII. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych:

- „Zasady przyznania płatności do gruntów rolnych w kampanii 2008” – szkolenie organizowane przez pracowników ARiMR Warszawa (25.02.08 r.);
- „PROW na lata 2007-2013” działanie: „Ułatwianie Startu Młodym Rolnikom” - wykład prowadzili pracownicy Lubelskiego Oddziału Regionalnego ARiMR - (27.02.08 r.);

- „Cross-compliance” (5-dniowe- Oddział CDR w Radomiu) – udział 4 pracowników (21.01.08 – 25.01.08 r.);
- „Cross-compliance” (2-dniowe w Oddziale CDR w Radomiu) – udział 3 pracowników (22-23.09.08 r.);
- „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” - wykład prowadzili pracownicy Lubelskiego Oddziału Regionalnego ARiMR (12.06.08 r.);
- Samokształcenie, bieżąca analiza informacji ze stron internetowych związanych z rolnictwem i obszarami wiejskimi oraz czytanie prasy specjalistycznej;
- „PROW na lata 2007-2013” działanie: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” - wykład prowadził pracownik Działu Rozwoju Obszarów Wiejskich LODR w Końskowoli ;
- „Agro Forum 2008 r.” AR w Lublinie – Seminarium szkoleniowe na temat pozyskiwania funduszy PROW 2007- 2013;
- Udział w szkoleniu terenowym dla doradców rolno środowiskowych z Oddziału Rejowiec;
- Seminarium: „Rola podejścia Leader w rozwoju obszarów wiejskich – doświadczenia z wdrażania Pilotażowego Programu Leader+. Wkład doradców rolnych w badania naukowe” - CDR o/Kraków – 2 osoby
- Seminarium wyjazdowe: „Agroturystyka w Obwodzie Włodzimiersko – Wołyńskim na Ukrainie” – 1 osoba
- Uczestnictwo w Seminarium Wojewódzkim „Dziedzictwo Kulturowe Południowego Podlasia” w Oddziale LODR w Grabanowie.
- Udział w 2 szkoleniach zakresu możliwości wsparcia z EFS zorganizowanych przez Urząd Marszałkowski w Lublinie z zakresu możliwości wsparcia z EFS –
- „E-learning nowa szansa rozwoju dla wszystkich”
- Wybrane aspekty wdrażania projektu z EFS (raportowanie i rozliczanie, monitoring, kontrola) – Delegatura LUW w Zamościu
- Udział w konferencji: „PO Kapitał Ludzki w Województwie Lubelskim w dzień po ogłoszeniu konkursów pilotażowych”
- Ukończenie studiów podyplomowych w zakresie „Opracowywanie i zarządzanie projektami UE” SGGW Warszawa – 1 pracownik
- Szkolenie e-learningowe „PROW 2007-2013 – polski wkład w odpowiedź UE na problemy globalizacji” (3.11 – 11.12. 08) – 24 uczestników
- Ogólnopolskie Seminarium Informacyjne INTERREG IV C - 2 osoby
- Konferencja – Leaderzy NGOs – rozwój regionalnej sieci Punktów Partnera Lokalnego LOS - 1 osoba
- Szkolenie „Aspekty prawne funkcjonowania organizacji pozarządowych” - 1 uczestnik
- Konferencja: Finansowanie inicjatyw międzynarodowych w perspektywie 2007- 2013 (Depart. Strategii i Rozwoju Regionalnego LUM) – 4 osoby
- Szkolenie: „Praca metodą projektową jako sposób pozyskiwania funduszy na działalność statutową”
- Seminarium Inaugurujące Działalność Regionalnego Ośrodka EFS w Lublinie – 1 osoba
- Samokształcenie, bieżąca analiza informacji ze stron internetowych związanych z rolnictwem i obszarami wiejskimi oraz czytanie prasy fachowej;

VIII. Inne:

- udział w naradach pracowników Działu ROW;
- pomoc i udzielanie konsultacji merytorycznych specjalistom terenowym;

- udzielanie porad indywidualnych i telefonicznych z zakresu PROW 2007-2013
- pomoc merytoryczna i współpraca z rolnikami prowadzącymi zapisy rachunkowości rolniczej w ramach systemu FADN;
- inne działania bieżące oraz współpraca z liderami, samorządami, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwoju wsi i obszarów wiejskich m.in.: Starostwa Powiatowe oraz Samorzady Gminne, Lubelska Izba Rolnicza, Gminne Ośrodki Kultury, oraz inne organizacje;
- współpraca przy organizacji Dnia Otwartych Drzwi w Końskowoli, Oddziale Rejowiec, Oddziale Sitno, Oddziale Grabanów przygotowanie materiałów promocyjnych oraz informacyjnych, stoiska Zespołu oraz punktu informacyjnego dot. PROW 2007-2013;
- artykuły do Lubelskich Aktualności Rolniczych;
- odbycie stażu na doradcę rolnośrodowiskowego i uzyskanie uprawnień doradcy rolnośrodowiskowego – 2 pracowników Zespołu;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi głównie ze Stowarzyszeniem „Otwarta Wieś”, Stowarzyszeniem Turystyczno - Kulturalnym w Janowie Podlaskim, Stowarzyszeniem Ekologiczno – Kulturalnym „Ziarno”;
- udział w konferencji dotyczącej Lokalnych Grup Działania w Lublinie;
- udział w seminarium nt. „Wykorzystanie narzędzia IPD w aktywizacji społeczności wiejskiej”;
- lustracja w PZD sprzętu zakupionego w ramach projektów realizowanych przez Dział w celu sprawdzenia poprawnego oznaczenia i ewidencji;

Prace związane z prowadzeniem CKNONW:

- przygotowanie dokumentacji związanej z realizacją projektu;
- kalkulacja miesięcznych kosztów eksploatacyjnych Centrum;
- nadzór nad adaptacją pomieszczenia na Centrum;
- odbiór i uruchomienie sprzętu komputerowego i wyposażenia pracowni
- zebranie ofert na zakup i montaż instalacji alarmowej i drzwi antywłamaniowych nadzór nad wykonaniem montażu;
- przygotowanie noty księgowej wraz załącznikami do refundacji kosztów kwalifikowanych w projekcie CKNONW, przesłanie do CKU w Zielonej Górze;
- odbiór pomieszczenia „Centrum kształcenia na odległość na wsi”;
- promowanie idei szkolenia na odległość, opracowanie materiałów informacyjnych, promocyjnych w celu zachęcenia pracowników LODR i mieszkańców do korzystania z oferty szkoleniowej (51 kursów), przekazanie informacji do lokalnej prasy (gazety gminne), przedstawienie informacji dla Radia Lublin;
- ilość osób zalogowanych w Centrach – 216;
- zapewnienie prawidłowego działania CKNONW w zakresie technicznymi funkcjonalnym, dokonywanie aktualizacji oprogramowania;
- przygotowanie dokumentacji odnośnie przejęcia projektu CKNONW;
- odbiór i uruchomienie dodatkowego wyposażenia Centrum;

Obsługa „Centrum Informacji Europejskiej” – uzupełnienie zasobów materiałów informacyjnych z Europe Direct, rozdysponowanie materiałów dla PZD i szkół, udzielanie informacji i udostępnianie zainteresowanym zasobów Centrum.

4. DZIAŁ TECHNOLOGII I DOŚWIADCZALNICTWA

I. Część opisowa

W 2008 r. specjaliści branżowi oraz doradcy technolodzy z zakresu agrotechniki, ogrodnictwa i zootechniki realizowali zadania doradcze wynikające z przyjętego planu działania, a ponadto szereg dodatkowych prac związanych z bieżącymi potrzebami. Zadania doradcze zaplanowano ogółem dla 159 specjalistów, w tym 28 specjalistów branżowych, zatrudnionych w Końskowoli i Oddziałach, oraz 131 specjalistów zatrudnionych w Powiatowych Zespołach Doradztwa: 70 agrotechników, 7 ogrodników i 54 zootechników. W trakcie realizacji planu skład osobowy kadry doradczej ulegał zmianom, w związku z odchodzeniem pracowników na emeryturę lub zmianą zatrudnienia. W końcu 2008 r. zatrudnionych było ogółem 144 specjalistów, w tym 71 agrotechników, 16 ogrodników oraz 57 zootechników. Z ogółu 144 specjalistów zatrudnionych jest 32 specjalistów branżowych oraz 112 specjalistów w PZD.

Zadania doradcze realizowane były w formie szkoleń oraz prac o charakterze wdrożeniowo – upowszechnieniowym i doświadczalnym z zakresu produkcji roślinnej, ogrodniczej i zwierzęcej. Głównym celem realizowanej tematyki doradczej była poprawa efektywności produkcji i jakości produktów, obniżanie kosztów produkcji oraz dostosowywanie gospodarstw do standardów Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska. W pracy doradczej podejmowano również tematy z zakresu wykorzystania funduszy strukturalnych.

Produkcja roślinna

Zasadniczym przedmiotem działalności doradczej w zakresie produkcji roślinnej było wdrażanie nowoczesnych technologii produkcji i wprowadzanie postępu biologicznego poprzez uprawę nowych gatunków i odmian podstawowych roślin rolniczych. Zadania doradcze realizowane były w formie szkoleń teoretycznych i praktycznych, seminariów wojewódzkich i rejonowych, oraz wyjazdów szkoleniowych. Ponadto wykonywano w gospodarstwach indywidualnych prace polowe o charakterze wdrożeniowo – upowszechnieniowym. Dodatkowo prace takie wykonywano w ramach kolekcji odmian, poszerzono zakres ścisłych doświadczeń polowych w ramach PDO wykonywanych na polu doświadczalno- wdrożeniowym w Końskowoli.

Ogółem w zakresie produkcji roślinnej wykonano 167 stacjonarnych szkoleń rolniczych, w których uczestniczyło 3333 rolników. Dużym zainteresowaniem rolników cieszyły się szkolenia wyjazdowe - zorganizowano ich 30 dla 1018 osób – rolników i doradców. W zakresie prac wdrożeniowo-upowszechnieniowych przyjęto do planu ogółem 589 demonstracji, zrealizowano 587. Różnicę spowodowały zmiany kadrowe, jakich dokonano w ciągu roku w obsadzie specjalistów. Dotyczą one PZD Kraśnik, PZD Lubartów, PZD Lublin, PZD Puławy oraz Działu TiD w Końskowoli. Natomiast w PZD Włodawa i PZD Zamość wykonano w stosunku do Planu więcej wdrożeń.

Oprócz podstawowych zadań doradczych specjaliści realizowali szereg dodatkowych zadań, w tym dokonywanie ocen i szacunków, m.in. ocena przezimowania roślin na podstawie monolitów glebowych, oceny i monitoring stanu roślin, wstępne szacunki plonów ziemniaka i innych ziemiopłodów, szacunki szkód mrozowych oraz innych, w związku z anomaliami pogodowymi w trakcie wegetacji roślin.

Produkcja ogrodnicza

Praca specjalistów i doradców terenowych w Oddziałach i PZD LODR w Końskowoli w 2008 roku koncentrowała się głównie na zadaniach związanych z dostosowaniem sektora ogrodniczego do wymagań unijnych i światowych. Podjęto wiele zadań dotyczących poprawy jakości produkowanych owoców i warzyw wprowadzając nowoczesne technologie ukierunkowane na bezpieczeństwo produktów ogrodniczych dla konsumentów z elementami integrowanej produkcji włącznie.

Duży nacisk położono na zalecenia dotyczące racjonalnej ochrony roślin ogrodniczych przed chorobami i szkodnikami wykorzystując dostępne instrumenty monitoringu i sygnalizacji występowania chorób i szkodników.

Mając na uwadze masowe migracje ludności wiejskiej w poszukiwaniu zatrudnienia za granicą i w związku z tym drastyczny spadek rąk do pracy w sadach, głównie przy zbiorach owoców pestkowych i jagodowych, podjęto próbę wprowadzenia maszynowego zbioru tych owoców.

Ogółem w zakresie produkcji ogrodniczej wykonano 86 stacjonarnych szkoleń rolniczych, w których uczestniczyło 2499 rolników. Dużym zainteresowaniem rolników cieszyły się szkolenia wyjazdowe - zorganizowano ich 9 dla 181 osób – rolników i doradców. W zakresie prac wdrożeniowo-upowszechnieniowych przyjęto do planu ogółem 173 demonstracji, zrealizowano zaś 196.

Ponadto specjaliści i doradcy d/s ogrodnictwa realizowali swoje zadania statutowe zgodnie z przypisaną im specjalnością organizując i prowadząc seminaria wojewódzkie, szkolenia powiatowe i gminne z zakresu produkcji ogrodniczej.

Świadczone również doradztwo branżowe w gospodarstwach wdrożeniowych i współpracujących, w biurze, telefonicznie i za pomocą poczty elektronicznej.

Propagowanie nowoczesnych technologii w ogrodnictwie znalazło swoje odzwierciedlenie również w artykułach prasowych, ulotkach i broszurach wydawanych przez LODR w Końskowoli, a także audycjach radiowych i telewizyjnych.

Produkcja zwierzęca

Pracownicy Działu Technologii i Doświadczalnictwa prowadzili prace wdrożeniowo-upowszechnieniowe w zakresie chowu i hodowli bydła, trzody chlewnej i drobnego inwentarza. Każde z ww. wdrożeń podlegało lustracji zgodnie z planem przez pracowników branżowych. Najwięcej czasu poświęcono organizacji szkoleń, przygotowywaniu prezentacji na szkolenia i samym wykładom. Realizacja tematów uwzględniała wprowadzenie nowych technologii chowu i hodowli zwierząt oraz wytworzenie produktów rolnych dobrej jakości, dostosowanych do wymogów rynkowych z uwzględnieniem zasad dobrej praktyki rolniczej, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt.

Ogółem w zakresie produkcji zwierzęcej wykonano 202 stacjonarnych szkoleń rolniczych, w których uczestniczyło 3546 rolników. Dużym zainteresowaniem rolników cieszyły się szkolenia wyjazdowe - zorganizowano ich 14 dla 309 osób – rolników i doradców. W zakresie prac wdrożeniowo-upowszechnieniowych przyjęto do planu ogółem 579 demonstracji, zrealizowano zaś 590.

Zadania wdrożeniowe i upowszechnieniowe realizowane były w ścisłej współpracy z takimi instytucjami, jak mleczarnie, zakłady mięsne, firmy paszowe, dystrybutorzy i producenci maszyn i urządzeń wykorzystywanych w produkcji zwierzęcej, oraz we współpracy z instytutami branżowymi, uczelniami rolniczymi, związkami rolników i instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa.

Ponadto prowadzono doradztwo i nadzór technologiczny przy budowie płyt obornikowych i zbiorników na przechowywanie płynnych odchodów zwierzęcych.

II. Tematy prac upowszechnieniowych z zakresu produkcji roślinnej realizowane w 2008 r.:

- 1/R – wdrażanie nowoczesnych, ekonomicznie uzasadnionych i bezpiecznych dla środowiska technologii produkcji roślinnej
- 2/R – Poprawa produktywności gleb poprzez ograniczanie zakwaszenia
- 3/R – Racjonalizacja nawożenia w oparciu o analizę zasobności gleby oraz właściwy płodozmian i uprawę poplonów
- 4/R – Uprawa i wykorzystanie roślin na cele energetyczne
- 5/R - Adaptacja budynków inwentarskich na cele magazynowe
- 6/R – Dobór maszyn i urządzeń w nowoczesnych technologiach uprawy i zbioru roślin rolniczych

Produkcja ogrodnicza

- 1/O – Nowoczesny sad ziarnkowy
- 2/O – Nowoczesny sad pestkowy
- 3/O – Nowoczesna plantacja krzewów jagodowych
- 4/O – Nowoczesna uprawa truskawek w gruncie lub pod osłonami
- 5/O – Nowoczesna uprawa warzyw polowych lub pod osłonami
- 6/O – Nowoczesna uprawa roślin ozdobnych
- 7/O – Towarowa uprawa ziół
- 8/O – Towarowa uprawa leszczyny wielkoowocowej

Produkcja zwierzęca

- 1/Z – Poprawa efektywności produkcji mleka
- 2/Z – Produkcja żywca wołowego wysokiej jakości
- 3/Z – Efektywna produkcja prosiąt
- 4/Z – Produkcja tuczników wysokiej jakości
- 5/Z -Podnoszenie efektywności produkcji drobnego inwentarza w gospodarstwach drobnotowarowych
- 6/Z – Poprawa dobrostanu zwierząt zgodnie z wymogami U.E.
- 7/Z – Budowa urządzeń do przechowywania odchodów zwierzęcych zgodnie z przepisami ochrony środowiska.

III. Działalność oświatowa / szkolenia, seminaria, kursy /

Tematyka ważniejszych seminariów

Lp.	Temat	Sposób realizacji - ilość
Produkcja roślinna		
1.	Nowe technologie w uprawie chmielu	seminarium
2.	Rola wapnowania i właściwego odczynu gleby	seminarium
3.	Nowe tendencje w uprawie zbóż	seminarium - 3
4.	Systemy wspomaganie decyzji w zrównoważonej produkcji roślinnej	seminarium
5.	Energia z biomasy	seminarium - 2
6.	Technologia uprawy zbóż połączona z prezentacją odmian, kodeks dobrej praktyki rolniczej	seminarium
7.	Doskonalenie technologii produkcji zbóż	seminarium
8.	Nowoczesna technologia uprawy ziół	seminarium
9.	Nowoczesna technologia uprawy kukurydzy	
Produkcja ogrodnicza		
10.	Zwalczanie szkodników w uprawach roślin jagodowych	seminarium
11.	Uprawa, hodowla twórcza, ochrona porzeczek i agrestu	seminarium
12.	Stan i perspektywy produkcji krzewów róż w Polsce	seminarium
13.	Najgroźniejsze choroby na wybranych gatunkach warzyw	seminarium
14.	Ochrona leszczyny wielkoowocowej – problemy występujące obecnie i w przyszłości	seminarium
15.	Ochrona sadów przed chorobami i szkodnikami	seminarium
16.	Integrowana uprawa w sadownictwie	seminarium
17.	Sytuacja na rynku owoców w kraju i za granicą	seminarium
18.	Uprawa krzewów jagodowych i pielęgnacja roślin ozdobnych	seminarium
19.	Urządzanie ogrodów, pielęgnacja zieleni. Pielęgnacja sadów przydomowych i krzewów ozdobnych	seminarium
Produkcja zwierzęca		
20.	Aktualne problemy w ochronie zdrowia i żywienia świń, profilaktyka i mikroklimat w chlewni	seminarium - 3

21.	Nowe tendencje w żywieniu bydła mlecznego	seminarium
22.	Rozród bydła	seminarium
23.	Fizjologiczne podstawy produkcji tuczników wysokiej jakości	seminarium
24.	Produkcja mleka wysokiej jakości a przestrzeganie zasad cross-compliance	seminarium
25.	Ekonomiczne aspekty żywienia bydła mięsnego	seminarium
26.	Wybrane choroby królików	seminarium

Tematyka ważniejszych szkoleń:

L.p.	Temat szkolenia	Sposób realizacji
Produkcja roślinna		
1.	Nowe tendencje w uprawie zbóż	Wykłady na szkoleniach
2.	Dobra technika rolnicza w uprawie roślin okopowych	Wykłady na szkoleniach
3.	Możliwość dofinansowania zakupu maszyn do produkcji paliw z biomasy w ramach PROW 2007 - 13	Wykłady na szkoleniach
4.	Minimalne zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwach	Wykłady na szkoleniach
5.	Racjonalne nawożenie w oparciu o analizy glebowe	Wykłady na szkoleniach
6.	Przepisy prawne w zakresie nabywania i stosowania środków ochrony roślin, badanie sprawności technicznej sprzętu, zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin	Wykłady na szkoleniach
7.	Sytuacja w uprawie ziemniaka, choroby ziemniaka i charakterystyka najnowszych odmian	Wykłady na szkoleniach
8.	Dobra praktyka rolnicza w uprawie rzepaku	Wykłady na szkoleniach
9.	Technika ochrony roślin	Wykłady na szkoleniach
10.	Najważniejsze zagrożenia w uprawie, metody i sposoby ochrony zbóż	Wykłady na szkoleniach
11.	Szkolenia chemizacyjne	Wykłady na szkoleniach
12.	Szkolenia kombajnistów	Wykłady na szkoleniach
13.	GMO w produkcji roślinnej	Wykłady na szkoleniach
14.	Mieszanki traw pastewnych	Wykłady na szkoleniach
15.	Omówienie programu azotanowego na lata 2008 – 2012 na terenie OSN	Wykłady na szkoleniach

16.	Porównanie plonowania pszenic na podstawie wyników PDO	Wykłady na szkoleniach
17.	Pomoc de minimis	Wykłady na szkoleniach
18.	Racjonalne nawożenie roślin z uwzględnieniem nawożenia dolistnego	Wykłady na szkoleniach
19.	Zabiegi agrotechniczne w oziminach	Wykłady na szkoleniach
20.	Rozpoznawanie i nowe możliwości w zwalczaniu chwastów w okresie wiosennym w pszenicy ozimej	Wykłady na szkoleniach
21.	Wczesnowiosenne i jesienne zabiegi pielęgnacyjne w uprawie rzepaku ozimego	Wykłady na szkoleniach
22.	Odstępstwo rolne	Wykłady na szkoleniach
23.	Uprawa kukurydzy na kiszonkę	Wykłady na szkoleniach
24.	Alternatywne kierunki w rolnictwie – rośliny energetyczne i zioła	Wykłady na szkoleniach
25.	Stonka kukurydziana	Wykłady na szkoleniach
26.	Charakterystyka odmian ziemniaków	Wykłady na szkoleniach
27.	Nawożenie nawozami PRP sol	Wykłady na szkoleniach
28.	Choroby i zwalczanie szkodników w uprawie ziemniaka	Wykłady na szkoleniach
29.	Zabiegi uprawowe, oraz ochrona przed chorobami i szkodnikami na plantacji fasoli szparagowej, marchwi uprawnej, papryki, pomidorów i kapustnych	Wykład na szkoleniu
30.	Nawożenie i wapnowanie gleb w warunkach ostatnich podwyżek cen nawozów mineralnych	Wykłady na szkoleniach
31.	Technologia uprawy lnu	Wykłady na szkoleniach
32.	Wprowadzanie do uprawy nowych odmian zbóż	
Produkcja ogrodnicza		
33.	Ochrona roślin sadowniczych w 2007 r. – zalecenia na 2008	Wykłady na szkoleniach
34.	Niekończące się problemy ochrony roślin sadowniczych	Wykłady na szkoleniach
35.	Ochrona roślin na działkach	Wykłady na szkoleniach
36.	Nowości sadownicze polecane dla ogródków działkowych	Wykłady na szkoleniach
37.	Nowoczesne technologie uprawy owoców miękkich	Wykłady na szkoleniach
38.	Aktualne problemy w uprawie roślin jagodowych, dobór odmian, nawożenie i ochrona malin i truskawek	Wykłady na szkoleniach
39.	Nawadnianie upraw sadowniczych i warzywniczych	Wykłady na szkoleniach

40.	Monitoring w uprawach sadowniczych i warzywniczych	Wykłady na szkoleniach
41.	Zastosowanie bylin i krzewów w ogródkach działkowych	Wykłady na szkoleniach
42.	Zanieczyszczenia motoryzacyjne – wpływ na wzrost i rozwój roślin	Wykłady na szkoleniach
43.	Zakładanie plantacji czarnego bzu	Wykłady na szkoleniach
44.	Uprawa warzyw korzeniowych	Wykłady na szkoleniach
45.	Pielęgnacja sadów przydomowych i krzewów ozdobnych	Wykłady na szkoleniach
46.	Uprawa krzewów jagodowych	Wykłady na szkoleniach
47.	Uprawa towarowa warzyw	Wykłady na szkoleniach
48.	Urządzanie ogrodów i pielęgnacja zieleni „Estetyzacja zagrody wiejskiej”	Wykłady na szkoleniach
49.	Uprawa maliny Polana	Wykłady na szkoleniach
50.	Uprawa warzyw polowych – brokuł, ogórek	Wykłady na szkoleniach
51.	Cięcie drzew owocowych	Wykłady na szkoleniach
52.	Uprawa warzyw pod osłonami, ochrona i pielęgnacja	Wykłady na szkoleniach
53.	Nowoczesna uprawa rozsady warzyw	Wykłady na szkoleniach
54.	Uprawa i cięcie leszczyny	Wykłady na szkoleniach
55.	Nowoczesne technologie w uprawie truskawek	Wykłady na szkoleniach
56.	Przeprowadzanie testu skrobiowego	Wykłady na szkoleniach
57.	Optymalne terminy zbioru poszczególnych odmian jabłek	Wykłady na szkoleniach
58.	Nowoczesna uprawa, ochrona i nawożenie warzyw kapustnych	Wykłady na szkoleniach
59.	Dobór odmian malin do uprawy i kombajnowego zbioru w warunkach pow. opolskiego	Wykłady na szkoleniach
Produkcja zwierzęca		
60.	Żywienie bydła mlecznego w okresie okołoporodowym	Wykłady na szkoleniach
61.	Przyczyny niepowodzeń w rozrodzie loch	Wykłady na szkoleniach
62.	Choroby metaboliczne bydła	Wykłady na szkoleniach
63.	Produkcja żywca wołowego alternatywą dla gospodarstw rezygnujących z produkcji mleka	Wykłady na szkoleniach
64.	Poprawa efektywności produkcji mleka	Wykłady na szkoleniach
65.	Profilaktyka rozrodu bydła	Wykłady na szkoleniach
66.	Prawidłowe żywienie krów	Wykłady na szkoleniach
67.	Kwotowanie produkcji mleka	Wykłady na szkoleniach

68.	Zastosowanie programu INRA	Wykłady na szkoleniach
69.	Prawidłowe zakiszanie pasz	Wykłady na szkoleniach
70.	Profilaktyka w chowie trzody chlewnej	Wykłady na szkoleniach
71.	Żywienie loch i odchów prosiąt	Wykłady na szkoleniach
72.	Program zwalczania choroby Aujeszky'ego u świń	Wykłady na szkoleniach
73.	Rodzime rasy kur nieśnych	Wykłady na szkoleniach
74.	Dobra praktyka rolnicza w chowie bydła mlecznego	Wykłady na szkoleniach
75.	Wpływ żywienia wysokowydajnych krów mlecznych na skład mleka	Wykłady na szkoleniach
76.	Krzyżowanie towarowe trzody chlewnej	Wykłady na szkoleniach
77.	Prawidłowe urządzenia do przechowywania odchodów zwierzęcych	Wykłady na szkoleniach
78.	Wykrywanie stanów podklinicznych wymion, przyczyny i zapobieganie mastitis	Wykłady na szkoleniach
79.	Odchów cieląt i jałówek	Wykłady na szkoleniach
80.	Warunki produkcji pasz	Wykłady na szkoleniach
81.	Zapylenie plantacji truskawek przez pszczoły i trzmiele	Wykłady na szkoleniach
82.	Budowle pszczele	Wykłady na szkoleniach
83.	Apiterapia i biologia pszczół	Wykłady na szkoleniach
84.	Gospodarka pasieczna	Wykłady na szkoleniach
85.	Choroby pszczół	Wykłady na szkoleniach
86.	Pielęgnacja rodzin pszczelich	Wykłady na szkoleniach
87.	Wychów matek pszczelich	Wykłady na szkoleniach

Zadania szkoleniowe realizowano w formie: pokazów polowych, pokazów maszyn, pokazów zootechnicznych, demonstracji, szkoleń oraz seminariów. Zaplanowano 609 szkoleń, a zrealizowano 711 szkoleń. Łącznie w szkoleniach uczestniczyło 14426 osób. Ponadto zorganizowano 53 szkoleń wyjazdowych, w których uczestniczyło 1508 osób. W 29 seminariach organizowanych w poszczególnych Oddziałach LODR uczestniczyło 2293 osoby. Pracownicy działu uczestniczyli w szkoleniu „Spełnienie standardów w dziedzinie ochrony środowiska, zwierząt i konsumenta, a uzyskanie dopłat bezpośrednich”. Znaczącym zadaniem była organizacja Dni Otwartych Drzwi w każdym

z Oddziałów LODR w Końskowoli oraz Dożynek Powiatowych i Wojewódzkich. Zorganizowano również w trakcie trwania „Dni Otwartych Drzwi” XXII Wystawę Zwierząt, Maszyn i Urządzeń Rolniczych w Sitnie.

IV. Działalność informacyjna, upowszechnieniowa i promocyjno-reklamowa
/ broszury, ulotki, artykuły, wystawy, konkursy /

Lp.	Tytuł broszury
1.	Uprawa gruszy
2.	Uprawa ziemniaków na cele jadalne
3.	Dobra praktyka rolnicza w uprawie pszenicy ozimej
4.	Chów kur niosek w gospodarstwie przydomowym
5.	Uprawa pszenżyta
6.	Króliki w gospodarstwie przydomowym

W zakresie działalności informacyjnej zaplanowano do opublikowania 91 artykułów z zakresu produkcji roślinnej, ogrodniczej i zwierzęcej. W 2008 roku przygotowano i zrealizowano 133 artykuły zamieszczone w Lubelskich Aktualnościach Rolniczych i innych czasopismach branżowych. Przygotowywano także materiały informacyjne z zakresu technologii produkcji rolniczej na stronie internetowej LODR. Na 2008 rok w Dziale TiD zaplanowano i wydano 6 broszur.

V. Usługi zewnętrzne wynikające z ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego.

Ważnym elementem działań doradczych była pomoc rolnikom w pozyskiwaniu środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej, sporządzanie biznesplanów i prowadzenie ksiąg rachunkowości rolnej w ramach FADN. Wykonano łącznie 20202 wnioski, w tym 18406 na dopłaty bezpośrednie. W bieżącym roku sporządzane były wnioski w ramach PROW 2007-2013 z programu Modernizacja gospodarstw – wniosek o płatność – 47, „Ułatwienie startu młodym rolnikom” - 149, „Renty strukturalne” – 48, oraz wnioski kontynuacyjne z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i różnicowania działalności rolniczej – łącznie 832. Nieodpłatnie wypełniano wnioski o rekompensatę za rezygnację z kwoty mlecznej. Prowadzono także doradztwo indywidualne w gospodarstwach rolników, biurze

oraz telefonicznie. Opiniowano plany przedsięwzięć rolniczych, propagowano program PROW na lata 2007 – 2013.

Ponadto specjaliści ds. agrotechniki i ogrodnictwa uczestniczyli w realizacji kursów chemizacyjnych oraz kursu kombajnistów.

VI. Podnoszenie kwalifikacji kadry doradczej LODR:

Specjaliści Działu Technologii i Doświadczalnictwa oraz pracownicy PZD brali udział w licznych szkoleniach i konferencjach organizowanych przez instytucje zewnętrzne. Ponadto specjaliści Działu i Zespołów Technologii i Doświadczalnictwa organizowali szkolenia, pokazy polowe z zakresu technologii produkcji adresowane do pracowników Powiatowych Zespołów Doradztwa. Na obiektach LODR zorganizowano szkolenia praktyczne oraz pokazy pracy maszyn i urządzeń. Doradcy uzupełniali swoją wiedzę na seminariach wojewódzkich organizowanych przez Dział i Zespoły TiD w Oddziałach oraz na szkoleniach i konferencjach naukowych w CDR w Radomiu, ISiK w Skierniewicach, IW w Skierniewicach, IUNG PIB w Puławach, IOR w Poznaniu, AR Lublinie.

Zorganizowano m.in. cykl szkoleń poświęcony tematyce wprowadzania „Zasady Wzajemnej Zgodności” dla specjalistów produkcji roślinnej, zwierzęcej i ogrodniczej a także dla innych specjalności w LODR.

Specjaliści Działu brali udział w szkoleniach dotyczących „Programu zwalczania choroby Aujeszkiego w Polsce”.

VII. Działania administracyjne na rzecz organów nadzoru lub podmiotów współpracujących, w których uczestniczyli specjaliści branżowi oraz agrotechnicy powiatowi:

- opracowywanie planów i sprawozdań,
- współudział w monitorowaniu rynków, szacowaniu przezimowania roślin, plonów, szkód,
- ankietyzacja producentów,
- aktualizacja baz danych,
- opiniowanie planów przedsięwzięć rolniczych,
- propagowanie programu PROW na lata 2007 – 2013,
- prowadzenie wykładów, szkoleń praktycznych w szkołach i innych instytucjach współpracujących,
- współpraca z mediami (lokalna prasa, Radio Lublin, TVP-3),

- współpraca z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim, Agencją Rynku Rolnego, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Lubelską Izbą Rolniczą, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, WIORiN, Urzędami Gmin, Starostwami, z instytutami branżowymi i uczelniami rolniczymi,
- wykonywanie zadań wynikających z udziału Ośrodka w realizacji polityki państwa w zakresie rozwoju rolnictwa oraz procesów integracji z UE,
- realizacja prac o charakterze doświadczalno – wdrożeniowych w obiektach LODR: pole i sad doświadczalno-wdrożeniowy w Końskowoli oraz prowadzenie atestacji opryskiwaczy w Sitnie,
- udział w realizacji 4-letniego programu ograniczenia dopływu azotu ze źródeł rolniczych na terenie gminy Komarówka Podlaska.

5. DZIAŁ EKONOMIKI I RACHUNKOWOŚCI

W 2008 roku Dział Ekonomiki i Rachunkowości (od 25.11.2008 r. Dział Ekonomiki) realizował zadania zgodnie z planem pracy.

Praca doradców była ukierunkowana na:

1-działalność podstawową (statutową),

2-działalność zlecaną przez instytucje centralne, w tym głównie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencję Rynku Rolnego oraz Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy. Działalność ta związana była z realizacją zadań wynikających ze zobowiązań członkowskich Polski w Unii Europejskiej.

Specjaliści ds. ekonomiki w 2008 r. realizowali zadania w zakresie:

- a. rachunkowości w gospodarstwach rolnych,
- b. ubiegania się rolników i mieszkańców obszarów wiejskich o przyznanie pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej, innych instytucji krajowych lub zagranicznych,
- c. zarządzania gospodarstwem rolnym,
- d. organizowania i funkcjonowania grup producenckich,
- e. analiz ekonomicznych prowadzonej działalności rolniczej, w tym kosztów opłacalności produkcji rolnej.

Zadania zawarte w planie realizowane były przez 48 specjalistów (tab. A) na terenie całego województwa lubelskiego. W Centrali Końskowola przez ostatni rok praktycznie prace wykonywane były przez 8 specjalistów, ponieważ jedna osoba przebywała na zwolnieniu lekarskim przez cały rok a druga została przyjęta do Działu w miesiącu listopadzie.

Tabela A

Pracownicy działu i teren działania

Lp.	Dział/Zespół	Pracownicy Działu/Zespołów	Ekonomiści w PZD	Liczba powiatów	Liczba gmin	Liczba gosp. do wspól-pracy (wg tematu tab. B)
1.	Końskowola	8	12	9	79	75
2.	Grabanów	4	7	4	40	46
3.	Rejowiec	5	3	3	30	26
4.	Sitno	5	4	4	47	36
5.	Razem	22	26	20	196	183

Do realizacji zadań wytyczonych w planie pracy przyjęto następujące formy i metody pracy z rolnikami:

- działalność doradczą w wybranych gospodarstwach rolnych,
- instruktaże,

- działalność oświatową (m.in. poprzez wdrażanie i upowszechnianie ustaw dotyczących rolnictwa),
- działalność informacyjną,
- działalność promocyjno – reklamową,
- działalność usługową i administracyjną.

Działalność doradcza prowadzona była w 183 gospodarstwach rolnych, w których zaplanowano realizację 7 tematów upowszechnieniowych (tab. B). Celem prac upowszechnieniowych było praktyczne wykorzystanie wiedzy i instrumentów ekonomicznych zmierzających do uzyskania poprawy zarządzania, organizacji i wyników finansowych w gospodarstwach objętych doradztwem ekonomicznym.

Udzielono 6262 porad dotyczących różnych zagadnień ekonomicznych.

Instruktaże. W bezpośrednich kontaktach z rolnikami w gospodarstwach rolnych, biurze, a także przez telefon specjaliści udzielali indywidualnych informacji, porad i instruktaży. Tematem instruktaży była problematyka związana z realizacją działalności upowszechnieniowej w wybranych do współpracy gospodarstwach, a także dla innych zainteresowanych rolników ze szczególnym uwzględnieniem, możliwości i form udzielania kredytów preferencyjnych w sektorze rolnym, zasad korzystania i procedurami ubiegania się o pomoc finansową z poszczególnych działań z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zasad prowadzenia rachunkowości rolnej, wykorzystania rachunku ekonomicznego (kalkulacji kosztów produkcji i opłacalności poszczególnych kierunków produkcji) oraz wyników prowadzonej rachunkowości rolnej w zarządzaniu gospodarstwem i podejmowaniu decyzji gospodarczych, marketingu produktów rolniczych i podatku VAT w rolnictwie.

Działalność oświatowa realizowana była poprzez organizację i przeprowadzenie 264 szkoleń dla rolników z zakresu ekonomiki, rachunkowości rolnej, przedsiębiorczości, zasad organizacji grup producentów, podatku VAT w rolnictwie i możliwości wykorzystania środków finansowych z PROW 2007-2013 oraz kredytów preferencyjnych z dopłatą ARiMR. W wyniku tych szkoleń rolnicy zdobyli wiedzę, którą mogą wykorzystywać w swoich gospodarstwach rolnych. Na działania o charakterze masowym tj. działalność informacyjną, upowszechnieniową i promocyjno-reklamową składają się opracowania artykułów do gazety „Lubelskie Aktualności Rolnicze”, broszur tematycznych, zbieranie i comiesięczne publikowanie aktualnych informacji cenowych artykułów rolno-spożywczych oraz wybranych środków do produkcji rolnej.

Działalność informacyjna

Artykuły do gazety: - **razem 47**

Grabanów –	8
Końskowola –	23
Rejowiec –	8
Sitno –	8

Współpraca z Instytucjami:

1. Współpraca i koordynacja działań z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) w zakresie upowszechniania zasad udzielania kredytów preferencyjnych .

W ramach tego zadania realizowano następujące prace:

- Udzielanie informacji o formach i możliwościach kredytowania w sektorze rolnym i jego otoczeniu poprzez:
 - bezpośrednie doradztwo indywidualne,
 - udzielanie porad przez telefon potencjalnym kredytobiorcom.
- Udzielanie pomocy zainteresowanym w kompletowaniu dokumentów oraz w sporządzaniu planów przedsięwzięć gospodarczych w zakresie rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego, usług dla rolnictwa, działów specjalnych produkcji rolnej.
- Bieżąca współpraca z ARiMR oraz bankami w zakresie zasad kredytowania preferencyjnego.
- Prowadzenie szkoleń dla rolników na temat zasad kredytowania w rolnictwie.
- Przeprowadzenie szkoleń dla kadry doradczej.
- Wydano ulotki dla rolników na temat warunków jakie obowiązują przy ubieganiu się o kredyty w poszczególnych liniach kredytowych według nowych zasad przy kredytowaniu preferencyjnym w rolnictwie.
- W 2008 roku wydano 3 opinie dotyczące sprzedaży majątku zakupionego za kredyty preferencyjne.

2. Współpraca z Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Monitorowanie i analiza rynku rolnego

Informacja rynkowa i analizy rynkowe mają bardzo duże znaczenie w podejmowaniu decyzji gospodarczych. Przygotowanie informacji rynkowych dla odbiorców odbywać się będzie m.in. w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej. Podstawę prawną ZSRR stanowi ustawa z 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych. Sposób prowadzenia rolniczych badań rynkowych polega na zbieraniu i opracowaniu informacji o poziomie cen i wielkości obrotu artykułami rolno-spożywczymi.

Prace realizowane w ramach tego zadania obejmowały :

- Zbieranie cotygodniowych informacji rynkowych z 27 targowisk z terenu działania LODR w Końskowoli.
- Zbieranie cotygodniowych informacji o cenach skupu żywca wieprzowego z 28 punktów skupu i wołowego z 5 punktów na terenie działania LODR w Końskowoli.
- Monitorowanie cenowego rynku owoców i warzyw w sezonie skupowym - 25 punktów skupu.
- Zbieranie cotygodniowych informacji o cenach skupu zbóż z 24 skupów.
- Przekazywanie informacji rynkowych z 8 targowisk do Departamentu Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w systemie Krajowej Rolniczej Informacji Rynkowej (KRIR) zgodnie z „Ustawą o rolniczych badaniach rynkowych” – 52 tygodniowe raporty.
- Opracowywanie informacji cenowych i przekazywanie co tydzień do ARR, Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, lokalnej prasy m.in. Dziennik Wschodni, Tygodnik Zamojski, Nowy Tydzień Chełmski, Super Tydzień Chełm, Słowo Podlasia, Kurier Lubelski, Echo katolickie, Kronika tygodnia, stacji radiowych : Radio Plus, Radio Lublin i Katolickie Radio Zamość oraz Telewizji Lublin – 52 tygodniowe raporty.
- Współpracę z Lubelskim Rynkiem Hurtowym S.A. w zakresie pozyskiwania informacji o cenach produktów rolniczych.
- Umieszczanie informacji na tablicach informacyjnych w Powiatowych Zespołach Doradców, gminach oraz siedzibach Oddziałów.
- Umieszczanie informacji na stronie internetowej LODR w Końskowoli.
- Udzielanie informacji rynkowej wg potrzeb (Izba Skarbowa, Urząd Kontroli Skarbowej, Urząd Skarbowy, PZU, Starostwa, itp.).
- Przygotowanie wkładek informacyjnych i artykułów do gazety wydawanej przez LODR w Końskowoli.
- Aktualizowanie baz danych na temat cen produktów i środków do produkcji rolnej.
- Tworzenie komputerowej bazy danych dotyczących informacji rynkowo-cenowej z terenu działania Oddziału Rejowiec w latach 1992-2008.
- Wykonanie graficznych analiz cen wybranych produktów w cyklu kwartalnym w oparciu o posiadaną bazę danych z terenu działania Oddziału Rejowiec (żywiec wieprzowy, żywiec wołowy, prosięta, zboża: pszenica, żyto i jęczmień, nawozy mineralne).
- Przekazywanie informacji rynkowych instytucjom uprawnionym do szacowania szkód.
- Doradztwo indywidualne.
- Szkolenia.

3. Współpraca i koordynacja działań z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowym Instytutem Badawczym w zakresie zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych - Polski FADN.

Cel główny: dostarczenie rzetelnych danych do IERiGŻ –PIB nt. sytuacji ekonomicznej reprezentatywnej próby gospodarstw.

Cele uzupełniające: podniesienie wiedzy rolników z zakresu ekonomiki i zarządzania gospodarstwem oraz wiedzy doradców pomagających rolnikom prowadzić książki w gospodarstwach.

W ramach wdrażania PL FADN wykonano następujące działania :

- Wytypowano gospodarstwa wg określonej typologii i wielkości ekonomicznej. Wg podziału terytorialnego przedstawia się to następująco: Końskowola –

390 gospodarstw, O/Grabanów – 259, O/Rejowiec – 204, O/Sitno – 224 gospodarstwa. W całym województwie rachunkowość w 2008 r. wdrażana była w 1077 gospodarstwach:

- Sporządzono zestawienia gospodarstw wg określonej typologii i wielkości ekonomicznej.
- Przekazano do IERiGŻ-PIB opracowany dobór gospodarstw celem zatwierdzenia.
- Przekazano do IERiGŻ-PIB niezbędne dokumenty do podpisania umów na rozliczenie roku 2007 i wdrażanie rachunkowości w 2008 r.
- Przekazano rolnikom formularze książek do gospodarstw współpracujących w ramach Polski FADN.
- Nadano numery identyfikacyjne nowym rachmistrzom.
- Zebrano oświadczenia od rolników o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych. (1080 oświadczeń) – 3 gospodarstwa wypadły w ciągu roku.
- Poukładano zebrane oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w porządku alfabetycznym.
- Zebrano i poukładano według numerów oświadczenia rachmistrzów o dostarczeniu książek do gospodarstw i uzupełnieniu zapisów w książce SAiZ w nowo pozyskanych do współpracy gospodarstwach (oświadczenia).
- Przekazano do IERiGŻ-PIB wypełniony formularz ewidencji gospodarstw pozyskanych do systemu PL FADN stan na 31.12.2007 r. i 1.01.2008 r. .
- Przekazano do IERiGŻ-PIB formularz z numerami gospodarstw (NIG), które wypadły z badań oraz z numerami gospodarstw pozyskanymi do badań.
- Zebrano od rachmistrzów ankiety o dochodach spoza gospodarstw za rok 2007, poukładano je według numerów rachmistrzów i przekazano do IERiGŻ-PIB (1116 ankiet).
- Zebrano od rachmistrzów formularze z kalkulacjami produktów rolniczych dla roślin uprawianych metodą tradycyjną (79 kalkulacji) i ekologiczną (16 kalkulacji), wprowadzono je do programu, zagregowano i przekazano do IERiGŻ-PIB. W 2008 r. w celu sporządzenia kalkulacji rolniczych z gospodarstw, w których prowadzone są książki, pozyskiwano dane do ich sporządzenia. Współpracowano z 95 gospodarstwami, w tym z 16 gospodarstwami ekologicznymi. Kalkulacje rolnicze dla upraw tradycyjnych prowadzono dla pszenicy ozimej – 15, pszenicy jarej – 9, rzepaku ozimego – 15, żyta ozimego – 12, owsa -7, kukurydzy na ziarno – 8, ziemniaka jadalnego – 3 i tuczników – 10. Dokonano doboru gospodarstw do kalkulacji rolniczych, które były prowadzone w 2008 r. i przekazano rachmistrzom formularze do prowadzenia zapisów.
- Przeprowadzono szkolenia rachmistrzów z obsługi GPS na terenie Oddziału Końskowola – 1 szkolenie.
- Przeprowadzono szkolenie dla nowych rachmistrzów z zasad prowadzenia książek – 1 szkolenie na terenie Oddziału Końskowola.
- Przeprowadzono szkolenie dla rachmistrzów nt. najczęściej popełnianych błędów w książkach rachunkowości - 1 szkolenie.
- Rozliczenie roku 2007 r. - sprawdzanie zapisów w programie komputerowym i raportów z gospodarstw. Pomoc rachmistrzom w dokonaniu zapisów.
- Eksport danych z 1116 do IERiGŻ-PIB.
- Na bieżąco uzupełniano dokumentację źródłową z zakresu rachunkowości w gospodarstwach rolnych.
- Sporządzano sprawozdanie dla IERiGŻ-PIB z wdrażania Polski FADN w 2007 r. i sprawozdanie z wizyt w gospodarstwach.
- Na bieżąco udzielano doradztwa rachmistrzom nt. prowadzenia książek, wprowadzania danych do komputera, testowania danych i interpretacji raportów.

- Udział w seminarium w Poświętnem nt „Organizacja zbierania danych Polski FADN w 2008”.
- Sprawdzenie ewidencji przebiegu pojazdów dla rachmistrzów – dot. rozliczenia roku 2007 i 2008.
- Kontrola zapisów w książkach rachunkowych w 2008 r.
- Udział w Seminarium Agrokoszty i warsztatach szkoleniowych.
- Udział w szkoleniu wyjazdowym do Irlandii.
- Zebranie zakresu obowiązków rachmistrzów i poukładanie ich wg numerów rachmistrza.
- Doradztwo indywidualne.

4. Pozostałe działania realizowane przez specjalistów ds. ekonomiki i rachunkowości

1. Wspieranie działań na rzecz rozwoju gospodarstw rolnych i wsi w kontekście wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej.

W celu wykorzystywania środków finansowych wspomagających rozwój gospodarstw i otoczenia rolnictwa, pochodzących z pomocy UE, realizowano następujące działania:

- Udzielano pomocy rolnikom przy wypełnianiu wniosków o płatność i wniosków o dofinansowanie z działań: Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego na lata 2004-2006”, PROW 2007-2013 „Modernizacja gospodarstw rolnych” i „Renty strukturalne”.
- Sporządzono korekty wniosków o płatność dla gospodarstw z działań SPO i PROW.
- Upowszechniano informację, udzielając instruktaży indywidualnych oraz przeprowadzając szkolenia na temat PROW 2007-2013 r.
- Udzielano pomocy zainteresowanym rolnikom w sporządzaniu wniosków:
 - o dopłaty obszarowe - 4392
 - ułatwienie startu MR - 67
 - renty strukturalne- 10
 - inwestycje w gospodarstwach rolnych i modernizacja gospodarstw rolnych - 0
 - wnioski o płatność-inwestycje w gospodarstwach rolnych – 27
 - różnicowanie działalności rolniczej – 24
 - wnioski o płatność z różnicowania działalności rolniczej - 2
 - programy rolno-środowiskowe - 302
 - pozostałe wnioski (rezygnacja z kwot mlecznych i cukrowych oraz inne) - 104

2. Promocja i organizacja zespołowego działania w różnych formach prawnych a także działania na rzecz poprawy bhp w rolnictwie.

W 2008 r. w celu poprawy efektywności gospodarowania i polepszenia pozycji konkurencyjnej polskich producentów po przystąpieniu Polski do UE wspomagano procesy rozwojowe grup producentów poprzez:

- Upowszechnianie zasad wspólnego działania producentów rolnych.
- Bieżące kontaktowanie się z liderami grup producenckich i liderami grup inicjatywnych w celu wymiany informacji na temat aktualnych cen płodów rolnych na rynkach hurtowych oraz udzielanie pomocy prawnej w zakresie opracowania wzorów, projektów, statutów, regulaminów, umów i innych pism.
- Przeprowadzenie szkoleń nt. organizacji i funkcjonowania grup producentów rolnych.

Seminaria:

- Seminarium wojewódzkie: Funkcjonowanie grup producentów rolnych, możliwości organizowania się producentów ekologicznych – **35 osób**,
- Seminarium wojewódzkie: Funkcjonowanie grup producentów rolnych - dla potrzeb MRiRW (1 organizacja);

Prace nad Planami Dochodzenia do Uznania

- Grupa Producentów owoców i warzyw „Klasa” Sp. z o.o. w Klementowicach – **zarejestrowana przez Marszałka Województwa – wrzesień 2008 r.**
- Spółdzielnia Producentów Owoców i Warzyw „NASZ OWOC” w Nowodworze.

3. Popularyzacja różnych form rachunku ekonomicznego.

Najważniejszymi decyzjami, które podejmuje rolnik w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym są decyzje dotyczące wyboru kierunku produkcji, poziomu intensywności produkcji i skali produkcji. Jedną z podstaw podejmowania tych decyzji stanowią kalkulacje rolnicze.

W związku z tym z tego zakresu realizowano:

- Sporządzanie kalkulacji całkowitych kosztów produkcji rolniczej niezbędnych przy określaniu opłacalności produkcji rolniczej.
- Obliczanie kalkulacji niepełnych z uwzględnieniem nadwyżki bezpośredniej wykorzystywanych przy podejmowaniu decyzji produkcyjnych związanych z wyborem kierunku produkcji roślinnej i zwierzęcej, ustalaniu poziomu intensywności produkcji oraz poszukiwania optymalnej skali produkcji.
- Opracowywano modelowe (symulacyjne) kalkulacje kosztów produkcji działalności. Razem wykonano **984** kalkulacji z **57** działalności z produkcji roślinnej i zwierzęcej na **243** poziomach intensyfikacji nakładów.
- Ponadto opracowano **10** kalkulacji kosztów produkcji podstawowych produktów i działalności rolniczych w wybranych gospodarstwach .
- Analizowanie kosztów produkcji roślinnej i zwierzęcej.
- Udzielanie porad i szkolenia nt. podatku VAT w rolnictwie.
- Na zlecenie UW w Lublinie dla potrzeb szacowania szkód w rolnictwie zaktualizowano lub opracowano dla różnych gatunków roślin uprawnych kalkulacje kosztów odtworzenia produkcji.
- Opracowano broszury: „Biuletyn ekonomiczny”, „Przykładowe kalkulacje kosztów produkcji rolniczej”, „Odzyskaj VAT”, „Jednostkowe koszty eksploatacji ciągników i maszyn rolniczych”.
- Opracowano wzór planu przedsięwzięcia dla ubiegających się o kredyty preferencyjne (obowiązujący w BGŻ).
- Warsztaty robocze IUNG Puławy – Komputerowe liczenie nadwyżek bezpośrednich dla kukurydzy – Program ZEASOFT
- Seminarium wojewódzkie – „Dopłaty do owoców miękkich (maliny, truskawki) w 2009” – Metoda i zasady.

4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników.

W 2008 r. specjaliści ds. ekonomiki doskonalili wiedzę głównie poprzez samokształcenie i udział w szkoleniach :

1. Samokształcenie :

- bieżąca lektura czasopism i wydawnictw ekonomicznych związanych z problematyką rolnictwa, biuletynów publikowanych przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencję Rynku Rolnego, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Departament Informacji MRiRW, Krajowe Centrum Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Regionalne Centrum Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich,

- korzystanie z internetu.

2. Udział w szkoleniach:

- „Konferencja sadownicza” w Lublinie,
- „Rachunkowość rolna” w Grabanowie,
- „Cross Compliance” w Rejowcu,
- „Cross Compliance” w Końskowoli,
- „PROW 2007-2013” w Rejowcu, Grabanowie,
- „Podatek VAT w rolnictwie” w Rejowcu,
- „Zasady udzielania kredytów preferencyjnych” w Końskowoli,
- Seminarium wyjazdowe „Agrotech” w Kielcach,
- Konferencja „Inwestycje w gospodarstwach rolnych” w Elizówce,
- Dopłaty obszarowe – Zasady wypełniania wniosków w 2008 r.,
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (Elizówka),
- Modernizacja gospodarstw rolnych (Elizówka),
- Udział w Konferencji „Dobre wdrażanie standardów dotyczących bezpieczeństwa żywności szansą rozwoju dla branży spożywczej rejonu lubelskiego” (zaświadczenie).

3. Specjaliści z Działów i Zespołów Ekonomiki Z E i R przeprowadzili szkolenia pozostałych pracowników z niżej wymienionych tematów:

- „Zasady udzielania kredytów preferencyjnych”,
- „Organizacja i funkcjonowanie grup producenckich”,
- „Organizacja, funkcjonowanie oraz wsparcie finansowe grup producenckich”,
- „Pozyskiwanie i wykorzystywanie informacji cenowo-rynkowych”,
- „Prowadzenie rachunkowości rolnej w 2008 roku. Rozliczenie roku 2007”,
- „Czynniki produkcji w rolnictwie i ich substytucja”,
- „Zarządzanie gospodarstwem rolnym i realizacja tematów doradczych”,
- „Proces tworzenia grup producentów rolnych”,
- „Dobór gospodarstw do współpracy FADN na 2009 rok”,
- „Wykorzystanie informacji cenowych do prowadzenia działalności produkcyjnej i polityki sprzedażowo- zakupowej płodów rolnych i środków do produkcji”,
- „Wykorzystanie biogazu na potrzeby gminy Niedzwica Duża”.

5. Zadania inne

- Udział w konferencji kończącej projekt Krajowej Rady Spółdzielczej nt. „Organizowanie i funkcjonowanie grup producentów rolnych „– Warszawa.
- Szkolenie wyjazdowe dla laureatów (36 osób) konkursu „Najpiękniejsza posesja w naszej gminie”; inne szkolenia wyjazdowe – 16.

- Współpraca z SGH w zakresie wypełniania ankiet raz na kwartał w gospodarstwach rolnych nt. „Badanie koniunktury w rolnictwie” oraz opracowania na podstawie tych ankiet sytuacji w naszym regionie dotyczącej koniunktury w rolnictwie.
- Pracownicy działu, zespołów oraz specjaliści ds. ekonomiki PZD aktywnie uczestniczyli w przygotowaniu Dni Otwartych Drzwi w Grabanowie, Końskowoli, Rejowcu i XXI Wystawy Zwierząt, Maszyn i Urządzeń Rolniczych oraz realizowali przydzielone zadania podczas tej Wystawy.
- W czasie Wystawy podsumowano Konkurs Agroliga 2008, Konkurs „Bezpieczne gospodarstwo rolne” (15 gospodarstw) oraz przeprowadzono Olimpiadę Wiedzy Rolniczej, w której uczestniczyło 26 rolników.
- Udział w Projekcie „Zintegrowany System Doradztwa – Twinning Project Polska-Francja”.
- Sporządzanie miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych sprawozdań z realizacji zadań.
- Pomoc uczniom i studentom w przygotowaniu materiałów do prac dyplomowych.
- Archiwizacja dokumentów.

Liczbowe zestawienie z realizacji zadań załączone są w tabeli.

I. *Działalność doradcza*

Tabela B Tematy prac upowszechnieniowych

Tematy zadań	Ilość gospodarstw objętych programem doradczym			
	Końskowola	Grabanów	Rejowiec	Sitno
1. Wykorzystanie przez producentów rolnych rachunku ekonomicznego w prowadzonym gospodarstwie rolnym.	6	4	11	3
2. Rachunkowość rolna jako podstawa zarządzania gospodarstwem rolnym.	6	13	2	18
3. Wdrożenie i prowadzenie zapisów księgowych pod potrzeby rozliczania podatku VAT na zasadach ogólnych.	4	7		1
4. Analiza procesów produkcyjnych w gospodarstwie rolnym i ocena jego możliwości inwestycyjnych w ramach pomocy państwa i funduszy strukturalnych UE na lata 2007-2013.	29	12	3	1
5. Wspieranie organizowania się rolników w grupy/organizacje producentów oraz pomoc w przygotowaniu dokumentacji związanej z rejestracją i funkcjonowaniem grup producentów rolnych.	3	1		5
6. Wykorzystanie informacji cenowych do prowadzenia działalności produkcyjnej i polityki sprzedażowo-zakupowej produktów rolnych i środków do ich produkcji.	9	4	3	3
7. Analiza przychodów oraz kosztów z działalności produkcyjnej i sprzedażowej gospodarstwa w oparciu o zastosowanie kalkulacji kosztów: - doradztwo ekonomiczne związane z podnoszeniem efektywności produkcji zwierzęcej (m.in. w produkcji mleka, żywca wieprzowego i wołowego itp.) - doradztwo ekonomiczne związane z podnoszeniem efektywności produkcji roślinnej (m.in. dla ziół, tytoniu, chmielu, plantacji nasiennych, pszczoł, szkółki roślin ozdobnych i owocowych, lnu, konopi, leszczyny itp.).	18	5	7	5

6. DZIAŁ EKOLOGII I OCHRONY ŚRODOWISKA

I. Część opisowa

Dział Ekologii i Ochrony Środowiska poprzez 15 specjalistów merytorycznych zatrudnionych w dziale w Końskowoli, zespołach w Grabanowie, Rejowcu i Sitnie oraz doradców ds. ekologii i ochrony środowiska w 23 Zespołach Doradztwa Rolniczego na terenie całego województwa prowadził prace upowszechnieniowe, doradcze i edukacyjne w zakresie:

- produkcji żywności metodami ekologicznymi,
- popularyzacji żywności ekologicznej,
- poprawy stanu sanitarnego gospodarstw rolnych,
- ochrony środowiska i zachowania walorów przyrodniczych na obszarach wiejskich,
- wdrażania do praktyki rolniczej programów rolnośrodowiskowych,
- wykorzystania alternatywnych-odnawialnych źródeł energii,
- wdrażania zasady wzajemnej zgodności (cross compliance).

Celem Działu było wprowadzenie i upowszechnianie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, ekologicznych metod produkcji, poprawy stanu sanitarnego gospodarstw oraz dostosowania objętych współpracą gospodarstw do zasad wzajemnej zgodności, a także kształtowanie wśród rolników właściwych postaw dotyczących dbałości o środowisko.

Ponadto promowano wśród rolników i mieszkańców wsi wiedzę na temat zobowiązań i możliwości wynikających z istnienia obszarów specjalnej ochrony. Upowszechniano możliwości korzystania z różnych pakietów w ramach programu rolnośrodowiskowego i innych działań w ramach PROW 2007-2013.

W minionym roku przy wsparciu finansowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie realizowano projekt „Edukacja ekologiczna oraz promocja rolnictwa i żywności ekologicznej prowadzona przez Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli”. W ramach tego projektu w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie zorganizowano konferencję „15 lat z ekologią w LODR w Końskowoli” oraz Festyn Ekologiczny na Placu Litewskim w Lublinie. Podczas festynu przeprowadzono konkurs wiedzy ekologicznej dla dzieci szkół podstawowych „Z ekologią na ty”. Rolnicy

ekolodzy a także firmy produkujące produkty ekologiczne z certyfikatem zaprezentowali wyroby, które można było degustować i kupić. Z tej okazji wydano 2 broszury - „15 lat z ekologią”, „Żywność ekologiczna – wybrane przepisy z produktów ekologicznych” oraz ulotkę „Konsumencie dlaczego żywność ekologiczna?”.

Wspólnie z Działem Przedsiębiorczości i Aktywizacji Wsi realizowano projekt budowania w obiektach Ośrodka w Końskowoli ścieżki dydaktycznej EKOTRASA promującej ochronę środowiska. W ramach tej współpracy pracownicy działu założyli ogród biosurowcowy z wieloma grupami roślin. Wśród nich znajdują się rośliny: energetyczne, lecznicze, przyprawowe, białkowe, barwiące, cukrowe, oleiste, włókniste, garbnikowe, z przeznaczeniem na gnojówki – preparaty dla rolnictwa ekologicznego. Zbudowano oczyszczalnię ścieków w sadzie, zainstalowano kolektory słoneczne na budynku stołówki w Ośrodku Szkoleniowym. Kolejnymi przystankami dydaktycznymi na szlaku Ekotrasy jest suszarnia do ziół, która działa przy wykorzystaniu energii słonecznej i punkt segregacji śmieci. W 2008 roku na bazie tego obiektu odbyły się pierwsze szkolenia dla doradców, gości z zagranicy i młodzieży szkolnej.

W 3 Oddziałach LODR odbyły się 4 seminaria wojewódzkie w tym dwa z zakresu produkcji żywności metodą ekologiczną, jedno na temat programu rolnośrodowiskowego i jedno o odnawialnych źródłach energii. Na Lubelszczyźnie zorganizowano 233 szkolenia w których udział wzięło 5007 rolników. Z zakresu ekologii 30, ochrony środowiska 85, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem Działania 2 oraz zasady wzajemnej zgodności 118. Na wielu z nich doradcy byli wykładowcami. Zgodnie z planem zorganizowano i przeprowadzono 4 dwudniowe kursy ekologiczne w których uczestniczyło 66 rolników. Dobrą formą edukacji są szkolenia wyjazdowe do gospodarstw pokazowych i instytucji związanych z produkcją rolniczą. Zorganizowano 13 takich wyjazdów. Wydano broszurę „Jak uzyskać płatności rolnośrodowiskowe” oraz ulotki „Zasady realizacji programów rolnośrodowiskowych i wywiązywania się z wymogów poszczególnych pakietów”, „Ekologiczna uprawa jagodowych”, „Ekologiczna uprawa zbóż”. Napisano 41 artykułów do Lubelskich Aktualności Rolniczych i wydawnictw lokalnych m.in. „Deszczownie w rolnictwie”, „Ekotrasa – ścieżka dydaktyczna”, „Ekologiczne sklepy, jarmarki, kiermasze”, „15 lat z ekologią”, „Ekspersi przyrodniczy na Lubelszczyźnie”, „Najlepsze gospodarstwo ekologiczne”, „Nie dajmy się alergii”, „Realizacja programu rolnośrodowiskowego w powiecie bialskim”, „Ekologia to nie tylko hobby”, „Fundusze strukturalne – modernizacja gospodarstw”, „W grupie można więcej”, „Organizmy modyfikowane genetycznie”, „Straty przechowalnicze ziemniaków i ich ograniczanie”,

„Gospodarstwa niskotowarowe”, „Młody rolnik”, „Obowiązkowe ubezpieczenia upraw rolniczych”, „Programy rolnośrodowiskowe”, „Minimalne wymagania wzajemnej zgodności a dopłaty bezpośrednie”, „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Targi ekologiczne BioFach 2008”, „Świetlówki – odpad niebezpieczny”, „Rośliny motylkowate w płodozmianie ekologicznym”, „Niskonakładowe plantacje sadownicze w gospodarstwie ekologicznym”, „Bezpieczeństwo żywności, czy wiesz co jesz?”, „Uprawa gorczycy w Krajowym Programie Rolnośrodowiskowym”, „Prowadzenie gospodarstwa sztuką”, „Ekologiczna uprawa warzyw”, „Wzajemne oddziaływanie roślin”, „Ekologiczna uprawa ogórka gruntowego”, „Ekologiczna uprawa truskawek”. Propagowano informacje poprzez nagrywane audycje radiowe i telewizyjne o tematyce: „Program rolnośrodowiskowy”, „Chów bydła simentalskiego”, „Rolnictwo ekologiczne”, „Ekologiczne żywienie zwierząt”, „Informacje o seminarium rolnictwa ekologicznego”, „Biogazownie”, „Wiosenne siewy zbóż”, „Alternatywne źródła energii”, „Przydomowe oczyszczalnie ścieków, płyty obornikowe”, „Wiosenne przygotowania do siewów ekologicznych”, „Rola LODR w propagowaniu produkcji ekologicznej na Lubelszczyźnie”, „Ogród biosurowcowy”, „Zaproszenie do wzięcia udziału w szkoleniu- zasady ekologicznego prowadzenia upraw i chowu zwierząt”, „Z wizytą w gospodarstwie ekologicznym”, „15 lat z ekologią”, „Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne”, „Konkurs ekologiczny dla dzieci na Festynie”, „Województwo lubelskie – pionierem w ekologii”.

W 2008 roku grupa 74 doradców rozpoczęła szkolenie na doradcę rolnośrodowiskowego. Zgodnie z programem 33 doradców przeszło tygodniowe szkolenie w Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie a grupa 44 osobowa odbyła tygodniowy program szkoleniowy w LODR w Końskowoli. 51 doradców ukończyło kurs internetowy i przedłużyli uprawnienia doradcy rolnośrodowiskowego na lata 2007 – 2013. Kolejny kurs internetowy podnosił kwalifikacje na doradcę rolniczego w zakresie zasady wzajemnej zgodności.

W Ośrodku Szkoleniowym przeprowadzono 1-dniowe szkolenie dla przedstawicieli instytucji rolniczych z Ukrainy. Pod koniec roku gościliśmy 16 osobową grupę rolników z Mołdawii. Podczas tygodniowego pobytu w Polsce zapoznali się z funkcjonowaniem Rynku Hurtowego w Elizówce, gospodarstw sadowniczych, szklarniowych, Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, gospodarstw agroturystycznych. Poprowadzono wykłady na szkoleniu wyjazdowym dla studentów z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

W 2008 roku po raz pierwszy zorganizowano Krajowy Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne. Zorganizowaliśmy i przeprowadziliśmy eliminacje wojewódzkie. W województwie lubelskim gospodarstwo państwa Urszuli i Piotra Osików z Woli

Skromowskiej z gminy Firlej zdobyło I miejsce w obu kategoriach: „Ekologiczne gospodarstwo towarowe” i „Ekologia-środowisko”. Przyznano 6 wyróżnień:

Gospodarstwo Polana Sp. z o.o. z Ochoży gmina Uścimów powiat lubartowski.

Gospodarstwo Nad Tanwią Sp. z o.o. z Olchowca, gmina Obsza, powiat biłgorajski.

Gospodarstwo pana Marka Matuszaka ze wsi Janowica, gmina Cyców powiat Łęczyński.

Gospodarstwo pana Eugeniusza Kowalskiego ze wsi Zabrodzie gmina Urszulin powiat włodawski.

Gospodarstwo Pana Józefa Dyjacha z Frampola gmina Frampol powiat biłgorajski.

Gospodarstwo Pana Władysława Wołoszyna ze wsi Chyżowice gmina Uchanie powiat hrubieszowski.

Nagrody dla gospodarstw ufundowali: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego oraz Urzędy Gmin przy dużym zaangażowaniu doradców. Nagrodzone gospodarstwa współpracują z Lubelskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego.

W eliminacjach krajowych państwo Urszula i Piotr Osikowie zdobyli I miejsce w kategorii „Ekologiczne gospodarstwo towarowe”.

Prowadzono sześć tematów prac wdrożeniowo-upowszechnieniowych w 384 gospodarstwach współpracujących. Doradcy wykonali 10466 usług doradczych w tym 35 planów przedsięwzięć, 9319 wniosków. W tym 4379 o dopłaty bezpośrednie, 21 ułatwienie startu młodego rolnika, 11 o renty strukturalne, 6 wniosków o płatność z inwestycji, 3 różnicowanie działalności, 1 o płatność z różnicowania, 891 nowych wniosków rolnośrodowiskowych, 3135 realizacyjnych wniosków rolnośrodowiskowych, 872 plany działalności rolnośrodowiskowej. Doradcy prowadzą 111 ksiąg rachunkowości. Wykonano 1001 innych usług doradczych, w tym aktualizacja planów działalności rolnośrodowiskowej, wypełnianie dokumentacji dla jednostek certyfikujących, pobieranie prób glebowych. Doradcy doksztalali się na licznych szkoleniach, seminariach, konferencjach, które organizowane były Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie i jego Oddziały, Instytuty naukowe, MRiRW, ARiMR i inne.

Doradcy ds. ekologii i ochrony środowiska przygotowywali wystawy na Dniach Otwartych Drzwi w Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego, Dożynkach Wojewódzkich, Powiatowych, Gminne, Diecezjalnych, Festynach, Święcie Wiosny i Święcie Jesieni. Udzielono ponad 8000 porad.

II. Działalność doradcza

Tematy prac wdrożeniowo-upowszechnieniowych

EiOŚ / 1 Poprawa dochodowości gospodarstw rolnych poprzez zmianę systemu produkcji z konwencjonalnej na metody ekologiczne - w 33 gospodarstwach

EiOŚ / 2 Technologia uprawy wybranego gatunku roślin rolniczych w gospodarstwie ekologicznym – w 35 gospodarstwach

EiOŚ / 3 Technologia uprawy wybranego gatunku roślin ogrodniczych w gospodarstwie ekologicznym – w 30 gospodarstwach

EiOŚ / 4 Uprawa roślin energetycznych na potrzeby gospodarstwa – w 5 gospodarstwach

EiOŚ / 5 Dostosowanie gospodarstwa do zasady wzajemnej zgodności – w 248 gospodarstwach

EiOŚ / 6 Poprawa stanu sanitarnego gospodarstwa wiejskiego – w 33 gospodarstwach

Realizacja tematu EiOŚ/1 Poprawa dochodowości gospodarstw rolnych poprzez zmianę systemu produkcji z konwencjonalnej na metody ekologiczne prowadzona była w 33 gospodarstwach. W wyniku podjęcia w gospodarstwach produkcji ekologicznej i skorzystania z dopłat rolnośrodowiskowych wzrósł dochód rolniczy. W perspektywie jest otrzymywanie wyższych kwot za sprzedane produkty z certyfikatem.

W ramach realizacji EiOŚ/2 i EiOŚ/3 praca doradcza skupiała się na bieżącym doradztwie z zakresu uprawy roślin jagodowych i zbóż, wzrostu opłacalności produkcji poprzez stosowanie prawidłowego płodozmianu, odpowiednie nawożenie i uprawę roli, zastosowanie biopreparatów oraz poszukiwanie korzystniejszych rynków zbytu.

Temat EiOŚ/4 miał na celu wykorzystanie słabiej zagospodarowanych gruntów w gospodarstwie poprzez wprowadzenie tam upraw z przeznaczeniem na opał. Wykorzystanie tych powierzchni i siły roboczej w okresie zimy obniży koszty utrzymania.

Celem realizacji tematu EiOŚ/5 było wprowadzenie i upowszechnianie zasad wzajemnej zgodności ze szczególnym uwzględnieniem wymogów, które zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2009 r. Praca doradcy skupiała się na bieżącym doradztwie z zakresu dostosowania gospodarstw pod względem wymogów wzajemnej zgodności, pomocy przy prowadzeniu dokumentacji, opracowywaniu wniosków itp. W większości gospodarstw zostały wyznaczone miejsca na przechowywanie ŚOR, w niektórych zostały uzupełnione szkolenia chemizacyjne i zakupione nowe opryskiwacze. Właściwe jest stosowanie i przechowywanie nawozów mineralnych, przestrzegany jest zakaz wypalania roślinności na łąkach, pastwiskach, nieużytkach, zakaz wypalania słomy. Są przechowywane dokumenty za wywóz nieczystości z szamba, rachunki z zakupu środków ochrony roślin. Rolnicy utrzymujący zwierzęta posiadają dokumentację dotyczącą identyfikacji i rejestracji zwierząt. Rolnicy zostali pouczeni o obowiązku utrzymania czystości i porządku w obrębie gospodarstwa. Zostali również zapoznani z podstawami prawnymi oraz z zakresem Cross-compliance, a także konsekwencjami, które grożą za jej nieprzestrzeżenie.

Realizacja EiOŚ/6 polegała na propagowaniu poprawy stanu sanitarnego gospodarstwa wiejskiego poprzez zachęcenie do budowy zbiorników na nieczystości płynne domowe jak i zwierzęce. Promowano zalety przydomowych oczyszczalni ścieków i prowadzono doradztwo w tym zakresie.

III. Działalność oświatowa / szkolenia, seminaria, kursy/

Lp.	Temat	Ilość	Forma
1.	15 lat z ekologią w LODR w Końskowoli	1	konferencja
2.	Rolnictwo ekologiczne „Produkcja żywności ekologicznej” „Rolnictwo ekologiczne w praktyce”	2	seminaria
3.	Program rolnośrodowiskowy	1	seminarium
4.	Odnawialne Źródła energii	1	seminarium
	Ekologiczne metody produkcji	30	szkolenie
	Ochrona Środowiska: - sanitacja wsi - zasada wzajemnej zgodności - wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	85	szkolenie
5.	Możliwość korzystania z działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	118	szkolenie
6.	Podstawy rolnictwa ekologicznego	4	kurs

IV. Działalność informacyjna, upowszechnieniowa i promocyjno-reklamowa / broszury, ulotki, artykuły, wystawy, konkursy /

Lp.	Opis zadania	Ilość
1.	„15 lat z ekologią” – broszura	1
2.	„Żywność ekologiczna – wybrane przepisy z produktów ekologicznych” – broszura	1

3.	„Jak uzyskać płatności rolnośrodowiskowe” – broszura	1
4.	„Zasady realizacji programów rolnośrodowiskowych i wywiązywania się z wymogów poszczególnych pakietów” - ulotka	1
5.	„Ekologiczna uprawa jagodowych” - ulotka	1
6.	„Ekologiczna uprawa zbóż” - ulotka	1
7.	Artykuły do Lubelskich Aktualności Rolniczych i innych wydawnictw	41
8.	Wystawy: Dzień Otwartych Drzwi, Dożynki Wojewódzkie, Powiatowe, Gminne, Diecezjalne, Święto wiosny i Święto jesieni w Kazimierzu Dolnym. Festyn ekologiczny	

V. Usługi zewnętrzne / odpłatne / wynikające z ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

Opis zadania	Ilość wykonanych usług
Prowadzenie kursów kwalifikacyjnych;	
- chemizacyjne	29
- ekologiczne	4
- inne	
* sporządzanie planów przedsięwzięć inwestycyjnych /biznesplany	35
* wypełnianie wniosków:	9319
- płatności bezpośrednie	4379
- ułatwienie startu młodym rolnikom	21
- renty strukturalne	11
- modernizacja gospodarstw rolnych	0
- wnioski o płatność z inwestycji	6
- różnicowanie działalności	3
- wnioski o płatność z różnicowania	1
- wnioski rolnośrodowiskowe	891
- wnioski rolnośrodowiskowe- realizacja	3135
- plany działalności rolnośrodowiskowej	872
* inne / wymienić /	1001
Prowadzenie ksiąg rachunkowości rolnej	111

VI. Podnoszenie kwalifikacji kadry doradczej LODR:

a) szkolenia, seminaria, konferencje prowadzone dla specjalistów LODR

Temat-zadanie	Forma	Nazwisko i imię prowadzącego
Obsługa i użytkowanie programu Plan rolnośrodowiskowy PROW 2007-2013 – działania rolnośrodowiskowe	<i>szkolenie</i>	Bogusław Kiedrowski
Szkolenie praktyczne w gospodarstwie ekologicznym	<i>szkolenie wyjazdowe</i>	Bożena Reniuszek
Azbest szkodzi, sporządzanie prezentacji Power-Point	<i>szkolenie</i>	Bożena Reniuszek
Uzyskanie wsparcia finansowego dla gospodarstw rolnych poprzez realizację programu rolnośrodowiskowego w latach 2007-2013	<i>3 szkolenia szkolenie</i>	Teresa Chmiel
Zasady opracowania planu rolnośrodowiskowego wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt w ramach PROW	<i>szkolenie</i>	Teresa Chmiel
Uprawa ziół metodami ekologicznymi. Problemy w produkcji ekologicznych owoców jagodowych	<i>szkolenie szkolenie</i>	Alina Zarębska
Słoma jako surowiec energetyczny	<i>szkolenie</i>	Stanisław Piróg
Energia ze słońca	<i>szkolenie</i>	Stanisław Piróg
Zasady opracowania planu rolnośrodowiskowego wniosku o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych		Dorota Frącek

<i>i poprawy dobrostanu zwierząt w ramach PROW Rozpoznawanie siedlisk i charakterystycznych gatunków traw</i>	<i>szkolenie wyjazdowe</i>	<i>Dorota Frącek</i>
---	--------------------------------	----------------------

VII. Podnoszenie własnych kwalifikacji zawodowych

Temat kształcenia	Organizator kształcenia	Forma kształcenia
<i>Program rolnośrodowiskowy</i>	<i>CDR Brwinów</i>	<i>Szkolenie internetowe, szkolenie stacjonarne</i>
<i>Rolnictwo ekologiczne</i>	<i>CDR Radom</i>	<i>Szkolenia stacjonarne, szkolenia wyjazdowe</i>
<i>Działania w ramach PROW 2007-2013</i>	<i>LODR</i>	<i>Seminaria Szkolenia</i>
<i>Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków</i>	<i>LODR</i>	<i>Szkolenie</i>
<i>Instalacja kolektorów słonecznych</i>	<i>LODR</i>	<i>szkolenie</i>

VIII. Działania administracyjne na rzecz organów nadzoru lub podmiotów współpracujących

Realizacja zadań wynikających z polityki rozwoju obszarów wiejskich. Współpraca z instytutami naukowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, szkołami, uczelniami, organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań.

7. DZIAŁ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I AKTYWIZACJI WSI

I. Część opisowa

W 2008 roku działalność Działu Przedsiębiorczości i Aktywizacji Wsi koncentrowała się na realizacji zadań statutowych: wspieranie turystyki wiejskiej - w tym agroturystyki; aktywizacji środowisk lokalnych - współpraca z organizacjami pozarządowymi, samorządami, szkołami, rozwijanie inicjatyw i zainteresowań dzieci i młodzieży; zachowanie dziedzictwa kulturowego, promocji produktów regionalnych i tradycyjnych; poprawa jakości życia mieszkańców wsi poprzez promowanie zdrowego stylu życia i estetyzację wsi i zagrody wiejskiej oraz wspierania pozarolniczych form aktywności gospodarczej rolników i ich rodzin.

Doradztwo w gospodarstwach rolnych poszukujących dodatkowych źródła utrzymania, dotyczyło działań związanych z różnicowaniem działalności nierolniczej, przez udzielanie pomocy na podejmowanie lub rozwijanie przez rolników i domowników dodatkowej działalności pozarolniczej w zakresie produkcji lub usług. Jednym z ważniejszych zadań upowszechnieniowych są prace związane z tworzeniem i poprawą bazy turystycznej oraz poprawą atrakcyjności oferty turystycznej. Istotną grupą działań są zadania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców wsi. Ich realizacja wymaga zaangażowania i aktywizacji mieszkańców oraz współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi. Doświadczenia doradców pracujących w Lokalnych Grupach Działania potwierdzają potrzebę tworzenia trójsektorowych Partnerstw zmierzających do realizacji celów wspólnie opracowanych strategii.

II. Działalność doradcza

Realizowana była przez doradców ds. przedsiębiorczości i aktywizacji wsi w PZD oraz specjalistów Działu PiAW i Zespołów PiAW w Oddziałach w Grabanowie, Rejowcu i Sitnie poprzez realizację zadań upowszechnieniowych:

PiAW / 1 Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich - w 123 punktach

- poprawa dochodowości gospodarstw,
- małe i średnie przedsiębiorstwa

PiAW / 2 Tworzenie i poprawa bazy turystycznej - w 106 punktach

- agroturystyka
- turystyka wiejska

PiAW / 3 Aktywizacja mieszkańców wsi - w 75 punktach

- współpraca z organizacjami pozarządowymi, samorządami, LGD,
- praca z dziećmi i młodzieżą,

PiAW / 4 Poprawa jakości życia mieszkańców wsi - w 106 punktach

- dziedzictwo przyrodnicze, estetyzacja wsi i zagrody wiejskiej
- promowanie zdrowego stylu życia,
- dziedzictwo kulturowe i kulinarne, produkty regionalne i tradycyjne

III. Działalność oświatowa / szkolenia, seminaria, kursy/

Realizowana była przez specjalistów i doradców ds. przedsiębiorczości i aktywizacji wsi zgodnie z zaplanowaną tematyką. Przeprowadzono 289 szkoleń, w których uczestniczyło 5648 osób. W Końskowoli została zorganizowana konferencja inauguracyjna „Ścieżkę dydaktyczną promującą ochronę środowiska na terenie LODR w Końskowoli”, przy finansowym wsparciu funduszy z WFOŚiGW w Lublinie. W UW w Lublinie odbyło się X Forum Przedsiębiorczości pod nazwą „Aktywne kobiety województwa lubelskiego” z Kiermaszem świątecznym. W Oddziałach LODR w Sitnie i Grabanowie zostały przeprowadzone seminaria poświęcone zachowaniu dziedzictwa kulturowego i kulinarnego. Przeprowadzono 24 szkolenia wyjazdowe, w których uczestniczyło 767 osób.

Lp.	Temat	Forma	Plan	Ilość / liczba uczestników
1.	Agroturystyka – warunki i zasady prowadzenia działalności agroturystycznej	Szkolenie	22	32 / 575
4.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Szkolenie	33	32 / 497
5.	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, produkty regionalne i tradycyjne	Szkolenie Warsztaty kulinarne, rękodzielnicze,	18	30 / 636
6.	Estetyzacja wsi i zagrody	Szkolenie,	18	38 / 634
7.	Poprawa jakości życia - promowanie zdrowego stylu życia	Szkolenie	15	15 / 320
8.	Aktywizacja społeczności wiejskiej, w tym program Leader	Szkolenie	13	51 / 1066
9.	Możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy PROW 2007-2013	Szkolenie	101	91 / 1903
10.	Zachowania dziedzictwa kulturowego kulinarnego	Seminaria wojewódzkie	4	4 / 460
11.	Inauguracja „Ścieżki dydaktycznej promującej ochronę środowiska na terenie LODR w Końskowoli”	Seminarium w LODR w Końskowoli	1	1 / 138
12	Kursy agroturystyczne	Kurs	13	13 / 485
13	Profilaktyka zdrowotna	Kurs	1	1 / 14
14	Kursy chemizacyjne	Kurs	13	32 / 1075

IV. Działalność informacyjna, upowszechnieniowa i promocyjno-reklamowa / broszury, ulotki, artykuły, wystawy, konkursy /

Specjaliści Działu Przedsiębiorczości i Aktywizacji wsi opracowali 5 broszur:

1. „Kwatera agroturystyczna” – Małgorzata Koziół, Małgorzata Piróg, Bożena Warda
2. „Przedsiębiorczość na wsi” – Krystyna Laskowska,
3. „Estetyczne zagospodarowanie zagrody agroturystycznej” – Maria Psujek
4. „Kuchnia regionalna Zamojszczyzny” – Małgorzata Piróg
5. „Ciasta i ciasteczka” – Małgorzata Piróg

Opracowywano 89 artykułów publikowanych głównie w Lubelskich Aktualności Rolniczych .

W 2008 roku nastąpiło otwarcie ścieżki dydaktycznej promującej ochronę środowiska w LODR w Końskowoli. W ramach zadania, które było współfinansowane z udziałem środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie opracowano stronę internetową www.ekotrasa.pl oraz publikację i foldery promujące obiekty LODR w Końskowoli: sad doświadczalno-wdrożeniowy, pole doświadczalno-wdrożeniowe, pasiekę hodowlaną oraz ogród biosurowcowy i dydaktyczno-rekreacyjny.

Na terenie działania LODR w Końskowoli, zostało przeprowadzonych 67 konkursów:

- Estetyczna wieś i zagroda – plan 5, wykonanie 14;
- Zielone lato – plan 1, wykonanie 1;
- Produkt tradycyjny – plan 8, wykonanie 17;
- Kluby 4H – plan 6, wykonanie 12;
- inne - plan 18, wykonanie 23;

Specjaliści i doradcy PiAW organizowali i współuczestniczyli w organizacji wystaw, festynów na imprezach organizowanych przez LODR i inne instytucje: DOD, Dożynki wojewódzkie, powiatowe, gminne; imprezy, które na stałe wpisały się w kalendarzu województwa lubelskiego np. Święto wiosny, Święto jesieni w Kazimierzu Dolnym, Święto kwitnących jabłoni, Maliniaki, Święto róży, Chmielaki.

V. Usługi zewnętrzne / odpłatne / wynikające z ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

Usługi doradcze:	Plan	Wykonanie
Sporządzanie planów przedsięwzięć	48	23
Prowadzenie ksiąg rachunkowości rolnej	150	120
Pomoc w wypełnianiu wniosków:	4269	6035
- dopłaty bezpośrednie	3723	5256
- ułatwienie startu młodym rolnikom	52	33
- renty strukturalne	67	19
- modernizacja gospodarstw rolnych	46	1
- modernizacja gospodarstw (wnioski o płatność)	26	7
- różnicowanie działalności	84	37
- różnicowanie działalności (wnioski o płatność)	27	13
- wnioski rolnośrodowiskowe	49	112
- wnioski rolnośrodowiskowe (realizacja)	169	394
- inne: np. plany rolnośrodowiskowe	26	223

VI. Podnoszenie kwalifikacji kadry doradczej LODR:

Specjaliści i doradcy PiAW w 2008 roku uczestniczyli w różnych formach podnoszenia

kwalifikacji zawodowych z zakresu:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, w tym produkty regionalne i tradycyjne
- Uczestnictwo w szkoleniach, seminariach, spotkaniach organizowanych przez instytucje w zakresie działania Działu PiAW
- Rachunkowość rolna Polski FADN
- Uczestnictwo w kursie internetowym „Minimalne wymagania wzajemnej zgodności – Cross Compliance” CDR w Brwinowie o/ Radom Szkolenie
- Pozyskiwanie środków i opracowanie wniosków z programu Kapitał ludzki.
- Szkolenie dla inspektorów Wiejskiej Bazy Noclegowej
- Szkolenie dla doradców: „Przygotowanie prezentacji multimedialnej”
- Szkolenie: „Regionalny Program Operacyjny”
- Wyjazd studyjny – rozwój turystyki – Ukraina Obwód Wołyński
- udział w szkoleniu z wykonywania wniosków o płatności rolnośrodowiskowe,
- Kursy e-learningowe z zakresu rachunkowości rolnej polski FADN - Raport indywidualny i Książka Wpływów
- Udział w szkoleniu Leader
- Ukończenie kursu e-learningowego Grosz do grosza, czyli jak inwestować
- Szkolenie „Alternatywne źródła energii”

- Szkolenie Odnowa wsi UM Lublin
- Konferencja Formy pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw – LFRL
- Działanie rynku hurtowego w Elizówce
- Szkolenie na doradcę rolnośrodowiskowego w Końskowoli
- Szkolenie produkty tradycyjne i regionalne - nowe symbole, znak Jakość Tradycja
- Szkolenie tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
- Szkolenie Metodyka organizacji konkursów grantowych
- Szkolenie Elementy przygotowania prezentacji, Rozwój osobisty pracownika, Stres
- Szkolenie kalkulacje kosztów wybranych produktów rolnych,
- Szkolenie Poakcesyjny program wspierania obszarów wiejskich - UM Lublin.

VII. Inna działalność:

Współpraca z Lokalnymi Grupami Działania np. „Zielony Pierścień” "Krasnystaw PLUS", LGD Promenada S 12. Reprezentacja LODR na Regionalnej Konferencji Kobiet. Udział w konferencji podsumowującej działalność Euroregionu Bug. Współpraca ze stowarzyszeniami na terenie Powiatu Parczewskiego, udział w Przeglądzie Teatrów Wiejskich udział w opracowywaniu wstępnego projektu z Odnowy wsi, wyjazd studyjny na Pomorze związany z Wioskami tematycznymi, udział w opracowywaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Organizacja wyjazdów na: Festiwal Kuchni Polskiej i Wielkie Grillowanie, Dni Wisły, VI Targi turystyczne w Lublinie, Kulinarne dziedzictwo Lubelszczyzny w skansenie w Lublinie, Kiermasz wielkanocny, Kiermasz Świąteczny.

VIII. Działania administracyjne na rzecz organów nadzoru lub podmiotów współpracujących

Realizacja zadań wynikających z polityki rozwoju obszarów wiejskich, związanych z aktywizacją społeczną i zawodową mieszkańców wsi. Pomoc studentom w pozyskiwaniu materiałów do prac, śledzenie i przekazywanie informacji o grantach i konkursach dla sektora III krajowych i regionalnych, Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, szkołami, instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań statutowych.

8. STANOWISKO DS. ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ

1. Działania związane z utrzymaniem systemu zarządzania jakością w LODR.
 - Prowadzenie dokumentacji SZJ.
 - Monitorowanie przestrzegania i aktualizacja procedur i instrukcji SZJ.
Uaktualnienie dokumentacji systemu zarządzania jakością:
 - Zmiana Instrukcji I-OMDI/01 „Edukacja i promocja na rzecz doradztwa rolniczego”- wyd.2;
 - Procedura P-SZJ/001 „Opracowywanie i nadzorowanie dokumentacji SZJ” – wyd. 2;
 - Realizacja zaleceń po audicie certyfikacyjnym - porównanie „Spisu dokumentacji SZJ w LODR w Końskowoli” ze stanem w poszczególnych działach oraz uzupełnianie zapisów.
 - Prowadzenie wewnętrznej strony internetowej dla pracowników LODR (*strefa.wodr.konskowola.pl*) oraz aktualizacja zamieszczonej tam dokumentacji.
 - Przygotowanie oraz zamieszczenie „Ankiety oceny zadowolenia klienta z usług LODR” na stronie internetowej w ramach badania zadowolenia klientów.
 - Sprawdzenie realizacji zaleceń po audicie certyfikującym, m.in. dotyczącymi uregulowania sposobu postępowania z danymi w formie elektronicznej.
 - Przygotowanie „Wykazu rejestrów i ewidencji prowadzonych w LODR” do zamieszczenia w BIP.
 - Udział w szkoleniu „Pełnomocnik i auditor wewnętrzny SZJ ISO 9001:2000” (7-10.10.2008)
 - Uaktualnienie spisu przepisów prawa związanych z działalnością LODR w Końskowoli zamieszczonego w BIP.
 - Przygotowanie i nadzór nad wewnętrznymi auditami jakości.
 - Przygotowanie i przeprowadzenie Przeglądu Systemu Zarządzania Jakością (02.12.2008).
 - Przygotowanie ankiety aktualizującej dane dla TÜV Rheinland Polska (jednostki certyfikującej i nadzorującej).
 - Koordynacja I auditu nadzorującego przez TÜV Rheinland Polska (09.12.2008).
2. Udział w pracach komisji powołanej do wewnętrznej kontroli projektów prowadzonych przez LODR w Końskowoli.
3. Prace nad przygotowaniem strategii rozwoju LODR.
4. Wywiad dla Radia Lublin na temat systemu zarządzania jakością (22.02.2008)
5. Udział w Warsztatach z zakresu ochrony danych osobowych w zakresie przeprowadzania inwentaryzacji zasobów danych oraz zasobów ludzkich i sprzętowych, wykonania obowiązkowej dokumentacji, a także monitoringu przetwarzania danych w instytucji oraz zarządzanie zbiorami (28.02.2008)
6. Prace nad opracowaniem i aktualizacją dokumentacji w sprawie realizacji w LODR ochrony danych osobowych oraz ochrony informacji niejawnych (obowiązek ustawowy):
 - Analiza organizacji pracy w LODR oraz zasobów podlegających ochronie. Przegląd i analiza dotychczasowej dokumentacji w sprawie realizacji w LODR ochrony danych osobowych i ochrony informacji niejawnych. Zestawienie analizy stanowisk z przepisami prawa w tym zakresie.